61. Perjantaina 4 päivänä lokakuuta 1991

kello 13

Päiväjärjestys

Ilmoituksia

S.

Toinen käsittely:

1) Ehdotus laiksi tullilain muuttamisesta 1862

Hallituksen esitys n:o 33
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 23

2) Ehdotus laiksi asuintalovarauksesta verotuksessa annetun lain muuttamisesta 1863

Hallituksen esitys n:o 63
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 24

3) Ehdotus laiksi pääkaupunkiseudun rakennusmaamaksusta annetun lain 15 §:n muuttamisesta ..... „

Hallituksen esitys n:o 53
Ympäristövaliokunnan mietintö n:o 2

Ensimmäinen käsittely:

4) Ehdotus laiksi Sveitsin kanssa tehdyn sveitsiläisten juustojen tuontia koskevan pöytäkirjan eräiden määräysten hyväksymisestä 1876

Hallituksen esitys n:o 45
Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 1

5) Ehdotus laiksi vaarallisten jätteiden maan rajan ylittävien siirtojen ja käsittelyn valvontaa koskevan Baselin yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä .. 1878

Hallituksen esitys n:o 42
Ympäristövaliokunnan mietintö n:o 3

S.

6) Ehdotus laiksi jätehuoltolain muuttamisesta 1878

Hallituksen esitys n:o 47
Ympäristövaliokunnan mietintö n:o 4

Esitellään:

7) Hallituksen esitys n:o 98 muutoksista vuoden 1991 tulo- ja menoarvioon ..... „

8) Hallituksen esitys n:o 99 toisten lisävaltuuksien antamisesta valtioneuvostolle lainanottoon vuoden 1991 aikana 1879

9) Hallituksen esitys n:o 90 laiksi valtion pelastusoppilaitoksesta ..... „

10) Hallituksen esitys n:o 91 laiksi valtion tulo-ja menoarviosta annetun lain 19 §:n muuttamisesta 1880

11) Hallituksen esitys n:o 89 Tshekkoslovakian kanssa kaupan esteiden vastavuoroisesta poistamisesta tehdyn sopimuksen muuttamista koskevan Tshekin ja Slovakian liittotasavallan kanssa tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ..... „

12) Hallituksen esitys n:o 93 laiksi ulkomaanedustuksen virkamiesten puolisoille maksettavasta erityiskorvauksesta annetun lain muuttamisesta 1881

13) Hallituksen esitys n:o 94 laiksi aluevaihdosta valtion ja Helsingin kaupungin välillä ..... „

14) Ed. Kohijoen ym. lakialoite n:o 67 laiksi sotilasvammalain 16 §:n muuttamisesta ..... „

S.

15) Ed. Pykäläisen ym. lakialoite n:o 68 laiksi tieliikennelain 8 ja 86 §:n muuttamisesta 1881

16) Ed. U. Anttilan ym. lakialoite n:o 69 laiksi tieliikennelain 14 ja 32 §:n muuttamisesta ..... „

Pöydällepanoa varten esitellään:

17) Hallintovaliokunnan mietintö n:o 2 hallituksen esityksestä yksilöiden suojelua henkilötietojen automaattisessa tietojenkäsittelyssä koskevan yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä (HE 43) ..... „

18) Hallintovaliokunnan mietintö n:o 3 hallituksen esityksestä Tanskan, Suomen, Norjan ja Ruotsin välisen, valtakunnanrajojen yli ulottuvaa yhteistyötä onnettomuustapauksissa ihmisiin, omaisuuteen tai ympäristöön kohdistuvien vahinkojen estämiseksi tai rajoittamiseksi koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä (HE 48) ..... „

19) Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 2 hallituksen esityksestä laiksi verohinnantaksojen lakkauttamisesta sekä niihin sisältyvien hintojen perusteella suoritettavien valtion menojen vakauttamisesta annetun lain kumoamisesta (HE 25) ..... „

20) Sivistysvaliokunnan mietintö n:o 6 Eduskunnan kirjaston kertomuksesta (K 5) ..... „

21) Talousvaliokunnan mietintö n:o 9 hallituksen esityksestä kansainvälisestä energiaohjelmasta tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja sopimuksen soveltamisesta sekä laeiksi tuontipolttoaineiden velvoitevarastointilain, turvavarastolain ja rikoslain 46 luvun 1 §:n muuttamisesta (HE 44) ..... „

Puhetta johtaa toinen varapuhemies Pesälä.

Nimenhuudossa merkitään poissa oleviksi ensimmäinen varapuhemies Paakkinen sekä edustajat S-L. Anttila, Jouppila, Järvilahti, Kalli, Kankaanniemi, Kasurinen, Kohijoki, Koistinen, Korkeaoja, Korva, Koski, Kuittinen, Laakkonen, Lahikainen, Lax, Lindroos, Myller, Mölsä, Näsi, Ollila, Pelttari, Perho-Santala, Pokka, Polvinen, Rajamäki, Ranta, Riihijärvi, Ryynänen, Saapunki, Saario, Siuruainen, Tennilä, Urpilainen, Vanhanen, Vehkaoja, Westerlund ja Viinanen.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä päivästä sairauden vuoksi edustajat Näsi, Pelttari ja Rajamäki, virkatehtävien vuoksi edustajat Ryynänen ja Viinanen sekä yksityisasioiden vuoksi edustajat Kasurinen, Korkeaoja, Korva, Kuittinen, Lindroos, Paakkinen, Pokka ja Vanhanen sekä virkatehtävien vuoksi kuluvan kuun 11 päivään edustajat Perho-Santala ja Tennilä, 13 päivään ed. Jouppila sekä 17 päivään edustajat Myller, Ranta ja Siuruainen.

Uusi hallituksen esitys

Toinen varapuhemies: Ilmoitetaan, että tasavallan presidentin kirjelmän ohella viime syyskuun 27 päivältä on eduskunnalle saapunut hallituksen esitys n:o 92, joka on nyt edustajille jaettu.

Kirjalliset kysymykset

Toinen varapuhemies: Ilmoitetaan, että eduskunnalle ovat, puhemiehelle osoitettuina, saapuneet vastaukset kirjallisiin kysymyksiin n:ot 206, 207 ja 222. Nämä kysymykset vastauksineen on nyt jaettu edustajille.

Päiväjärjestyksessä olevat aiat:

1) Ehdotus laiksi tullilain muuttamisesta

Toinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 33
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 23

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 23. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta 9, 11, 23, 44 ja 70 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

2) Ehdotus laiksi asuintalovarauksesta verotuksessa annetun lain muuttamisesta

Toinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 63
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 24

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 24. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta 1, 3 ja 6 §, voimaantulo- ja soveltamissäännös, johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

3) Ehdotus laiksi pääkaupunkiseudun rakennusmaamaksusta annetun lain 15 §:n muuttamisesta

Toinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 53
Ympäristövaliokunnan mietintö n:o 2

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on ympäristövaliokunnan mietintö n:o 2. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelu:

Ed. Seppänen: Arvoisa puhemies! Keväällä 11 rakennuttajaa halusi rakentaa Espooseen arava-asuntoja. Yksikään rakennuttajista ei saanut Espoon kaupungilta tonttia. Espoolla ei ollut luovuttaa asuntorakentamiseen lainkaan sellaisia tontteja, joita rakennuttajat halusivat rakentaa, eli tässä tapauksessa kysymys oli siitä, että haluttiin rakentaa asuntoja, mutta Espoon kaupunki ei halunnut tehdä sitä mahdolliseksi. Siitä huolimatta Espoossa on satojatuhansia neliömetrejä kaavoitettua rakennusmaata, mutta rakennusmaa on yksityisten rakennusyhtiöiden hallussa.

Haluan tässä yhteydessä sanoa, että Espoon kaupunki toimii kaikkia niitä periaatteita vastaan, joiden Suomessa täytyisi olla yleisesti hyväksyttyjä asuntorakennuttamisessa. Meillä täytyy olla tonttimaata arava-asuntojen rakentamista varten. Pääkaupunkiseudulla Espoo on kuitenkin ainoa kunta, jolla ei tällaista maata ole osoitettavissa aravarakentamiseen. Tältä osin Espoon kaupunki ei halua osallistua asuntopulan poistamiseen pääkaupunkiseudulta.

Käsillä oleva lakiesitys on sellainen, että se hyväksyttiin edellisessä eduskunnassa yksimielisesti. Nyt myöskin ilmeisesti yksimielisesti olemme hyväksymässä sen, että rakennusmaaveroa ei peritä niiltä, joilla on tyhjiä tontteja pääkaupunkiseudulla, parilta vuodelta. Eli pääkaupunkiseudulla ollaan antamassa pari vapaavuotta sellaisten tonttien hallussapidolle, jotka voitaisiin rakentaa mutta joita ei rakenneta.

Haluaisin kiinnittää kuitenkin huomion Espoon kaupungin toimintaan tässä yhteydessä. Täällä on tietysti myöskin Espoon kaupunginvaltuutettuja, joiden tehtävänä mielestäni on puolustaa sitä politiikkaa, jonka Espoon kaupunki on valinnut: ei anneta tontteja arava-asuntorakentamiseen. Kuitenkin meillä on pääkaupunkiseudulla 6 500 sellaista Suomen kansalaista, jotka luokitellaan asunnottomiksi. Kuitenkin pääkaupunkiseudulla annettiin viime vuonna 35 500 hakemusta aravavuokra-asuntoihin. Näitä aravavuokra-asuntoja oli antaa 35 500 hakijalle vain 9 500, eli lähes joka lähes neljäs sellainen Suomen kansalainen, joka halusi vuokra-asuntoon, ei saanut vuokra-asuntoa. Tältä osin meillä on Suomessa selvää pahoinvointia. Tämän pahoinvoinnin poistamiseksi tarvitaan asuntorakentamista, mutta Espoon kaupunki ei ole valmis osallistumaan asuntorakennustalkoisiin silloin, kun se ei anna aravavuokra-asuntojen rakennuttajille lainkaan tonttimaata. Espoon kaupunki on kenties Suomen asuntorakentamisvihamielisin kunta tältä osin. En tiedä Suomessa mitään muuta kuntaa kuin Espoon kaupunki,

joka ei anna arava-asuntojen rakentamiseen maata.

Tämän takia tulenkin lakiesityksen kolmannessa käsittelyssä esittämään sellaista pontta, jolla eduskunta esittäisi paheksuntansa Espoon kaupungille sen toiminnasta: asuntomaan kaavoittamatta jättämisestä ja asuntomaan lunastamatta jättämisestä.

Mitä tulee yleiseen hallituksen asuntopolitiikkaan, me olemme sen tilanteen edessä, että huolimatta asuntopulasta maassa rakennetaan ensi vuonna vähemmän aravavuokra-asuntoja kuin aikaisemmin. Ylipäätään aravavuokra-asuntojen osuus vähenee, eli jos tänä vuonna rakennetaan lähes 22 000 arava-asuntoa, ensi vuonna ollaan rakentamassa vain vähän yli 20 000.

Tapa, millä hallitus asiassa antaa kuvan, että rakennettaisiin enemmän asuntoja, on se, että pyritään ohjaamaan varoja korkotuettuun asuntojen rakennuttamiseen. Mutta on aivan selvää, että ns. korkotukilainat eivät huononnetuilla rakentamisehdoilla mene kaupaksi, ja kun hallitus puhuu 25 000 uudesta asunnosta, siitä on huomattavan suuri määrä sellaisia korkotuettuja kovan rahan asuntoja, jotka eivät ole valtion panos, jotka eivät osoita valtion huolehtivan asuntorakentamistoiminnan edellytyksistä.

Asuntoministeri Rusasen toimiessa Suomen asuntoministerinä meillä ollaan vähentämässä aravarakentamista maassa ja meillä ollaan erityisesti vähentämässä aravavuokra-asumista maassa. Aravavuokra-asuntojen määrä ensi vuoden budjetissa alenee 14 500:sta 10 300:aan.

Herra puhemies! Minusta on perusteltua hyväksyä taloudellisessa lamasuhdanteessa käsillä oleva lakiehdotus, ja on perusteltua se, että ei peritä rakennusmaamaksua niiltä vuosilta, joilta lakiehdotuksessa esitetään. Tässä yhteydessä on ehdottomasti vaadittava pääkaupunkiseudulle lisää asuntoja sen sijasta, että hallitus on vähentämässä pääkaupunkiseudulta asuntoja.

Erityisen suuressa vastuussa tässä kysymyksessä on Espoon kaupunki. Toivoisin, että mahdollisimman monet kansanedustajat voisivat lain kolmannen käsittelyn yhteydessä tulla mukaan antamaan epäluottamuslausetta Espoon kaupungin tonttipolitiikalle, jonka seurauksena meillä ei ole tonttimaata rakentaa Espooseen yhtään aravavuokra-asuntoa tai yhtään aravaomistusasuntoa. Tältä osin espoolaiset kansanedustajat, jotka ovat kaupunginvaltuutettuja, ovat myös asuntopulaan syyllisiä maassamme.

Ed. Särkijärvi: Herra puhemies! Ed. Seppäsen puheenvuoro äsken perustui erääseen virheelliseen lähtökohtaan, josta seurauksena oli se, että ei myöskään jälkeenpäin tulleissa johtopäätöksissä ollut sellaista perustetta, jonka ed. Seppänenkin olisi toivonut olevan.

Virheellinen lähtökohta oli se olettamus, että Suomessa yleisesti vallitsisi jokin laillisesti tai muutoin määritelty periaate, jonka mukaan kunkin kunnan velvollisuutena on luovuttaa tontteja muille, jotka haluavat rakentaa kunnan alueelle. Meillä kuitenkin on pikemminkin päinvastoin sanottu eri lainsäädännössä, että Suomessa on sellainen markkinatalousjärjestelmä, jossa yksityiset ihmiset ja yritykset saavat vapaasti omistaa ja ostaa maata, jolloin myös rakentaminen tapahtuu pääosin sellaiselle maalle, joka on hankittu joltain muulta kuin kunnalta. Näin tilanne tietysti on myös Espoossa, jonka asioita jonkin verran tunnen.

Edelleen voidaan todeta, että pääkaupunkiseudulla on tällä hetkellä voimassa kaupunginjohtajien aiesopimus valtion lainoittaman tuotannon rakentamisesta. Se sisältää tietyt tuotantotavoitteet ja koskee sekä kaupunkien omaa tuotantoa että myös muuta tuotantoa kaupungin alueella. Käsittääkseni kaikki pääkaupunkiseudun kunnat ovat sopimuksessa toistaiseksi pysyneet. Nyt kuitenkin menekkivaikeuksien vuoksi ilmeisesti tänä vuonna jäädään, en tiedä jäädäänkö kaikissa kaupungeissa, tavoitteista.

Sen sijaan on otettava huomioon se, että valtion lainoittamaa tuotantoa toki tapahtuu näissä kaikissa kunnissa, myös Espoossa, sekä kaupungin omana toimintana kaupungin omalle maalle että myös kaupungin omana rakentamisena muiden rakennuttajien omistuksessa olevalle maalle ja myös muiden rakennuttajien toimesta näiden itse omistamalle maalle. Minulla ei ole kaikkein viimeisimpiä tietoja, mutta 1980-luvulla eniten kunnallista vuokra-asuntotuotantoa asukasta kohden ja eniten kunnallista omistusaravatuotantoa asukasta kohden oli pääkaupunkiseudulla tuotettu nimenomaan Espoon kaupungissa. Joten jos halutaan esittää kritiikkiä pääkaupunkiseudun jotain kuntaa kohtaan, ei kai pitäisi sitä kohdistaa siihen kuntaan, jossa kuitenkin kunta on suhteessa asukaslukuunsa ollut kaikkein eniten rakennuttamassa valtion lainoittamaa tuotantoa.

Keskeinen seikka, jonka vuoksi esimerkiksi Helsingillä on ollut paljon paremmat lähtökohdat tonttien luovutukseen myös muille rakenta-

jille, perustuu siihen, että Ruotsin kuningas aikoinaan hajamielisyyksissään ja lyhytnäköisyydessään ei tullut luovuttaneeksi valtion ja kruunun maita Espoon silloiselle kunnalle, vaan antoi niitä ainoastaan perustettavalle Helsingin kaupungille. Näin ollen ei Helsinkikään ole itse ostanut niitä maita, jotka se jakaa tontteina muille, vaan ne on kuningas sille vastikkeetta antanut. Sen sijaan tontit, joita Espoossa jaetaan rakennuttajille aravatuotantoakin varten, ovat espoolaisten veronmaksajien itse kustantamia. Tämä on merkittävä ero, jonka toivoisin myös kansanedustajien muistavan silloin, kun täällä käyttävät asiasta puheenvuoron.

Ed. Andersson: Herra puhemies! Voi ja pitää kritisoida sitä, että Espoo ei ole käyttänyt lunastusoikeutta, joka sillä olisi ollut, ja tästä syystä tonttimaata ei ole voitu tarjota. Tässä ei ole mitään puolustettavaa, vaikka olen itse espoolainen ja kaupunginvaltuutettu. Espoo on myös Suomen porvarillisin kaupunki. Sinne ei myöskään haluta aravavuokra-asuntoja kovin paljon.

Mitä tulee ed. Seppäsen puheenvuoroon ja asuntopolitiikkaan muuten, täytyy sanoa, että Suomessa ei ole aikaisemmin ollut asuntopolitiikkaa juuri lainkaan. Nyt kun on asuntoministeri, niin sitä on vielä vähemmän. Nyt aiotaan purkaa myös vuokrasäännöstely. Se tietää sitä, että vuokrat nousevat automaattisesti ainakin suurissa kaupungeissa. Tämän lisäksi vielä irtisanomissuoja vuokralla asuvilta puretaan, mikä tekee vuokralla asumisen täysin turvattomaksi tämän jälkeen.

Ed. Zyskowicz (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ed. Andersson äskeisessä puheenvuorossaan väitti, että nyt kun maassa on asuntoministeri, on asuntopolitiikkaa vielä vähemmän kuin aikaisemmin. Tämä ei luonnollisesti pidä paikkaansa, päinvastoin. Itse asiassa ministeri Rusanen asuntoministerinä on tehnyt erittäin hyvää työtä. Esimerkiksi siinä, mihin ed. Andersson viittasi, eli vuokrasäännöstelyn purkamisessa nimenomaan on pyrkimyksenä luoda tilanne, jossa vuokra-asuntoja on saatavina. Se, ed. Andersson, teidän ideologiaanne perustuva vuokra-asuntopolitiikka ja ylikireä vuokrasäännöstely johti aikanaan ja on johtanut siihen, että vuokra-asuntojen tarjonta on radikaalisti pudonnut, nimenomaan yksityisten vuokra-asuntojen. Sitä minkäänlainen julkinen vuokra-asuntotuotanto ei ole pystynyt kompensoimaan riittävästi.

Nyt tarvitaan sellaisia terveitä ja järkeviä ratkaisuja, joissa pystytään käyttämään hyväksi markkinoiden toimivuutta ja luomaan ihmisille vuokra-asuntoja.

Ed. Aittoniemi: Herra puhemies! Puuttumatta enemmälti Espoon kunta- ja rakennuskäräjiin haluan todeta, että meidän asuntopolitiikassamme on jotakin pahasti vialla muutenkin. Onhan meillä runsaasti, ehkä 15 000, asuntoja tyhjillään, pääosa täällä Etelä-Suomessa. Toisaalta meillä on runsaasti asunnottomia. Vikaa on siis muuallakin kuin maapolitiikassa.

Tämä laki, herra puhemies, hyväksyttiin aikanaan yksimielisesti, mutta jo siinä vaiheessa tiedettiin, että se tulee olemaan epäoikeudenmukainen erityisesti pientonttien omistajille, esimerkiksi rintamatonttien. Rakennusmaamaksu heidän osaltaan tulee muodostumaan kohtuuttomaksi rasitukseksi vuosien aikana progressiivisesti noustessaan.

Tätä kautta mahdollistettiin myös se, että rakennusliikkeet, joilla on varaa pitää tonttimaata ja tontteja hallussaan, voivat ostaa hätään joutuneiden pientonttien omistajilta heidän maansa. Näin on varmasti tapahtunutkin.

On erinomaisen hyvä asia, että tämä laki nyt jää tavallaan lepäämään vuosina 1990 ja 1991. Sen jälkeen, jos tätä lakia halutaan edelleen pitää voimassa, lakia tulee muuttaa ja korjata niiden epäoikeudenmukaisuuksien osalta, joista äsken mainitsin ja joiden kautta se puuttuu pientontinomistajien oikeuksiin ja taloudelliseen asemaan ja niin kuin sanoin toisaalta mahdollistaa rakennusliikkeen suurella rahalla tapahtuvan ryöstöostamisen.

Ed. Laakso: Herra puhemies! On usein kuultu väite, että pääkaupunkiseudulta puuttuu kaavoitettua tonttimaata. Varmasti tämä väite on osin totta siinä tapauksessa, kun on kysymys kaupunkien omistuksessa olevasta sellaisesta tonttimaasta, joka voitaisiin osoittaa asuntorakennuttajille rakennettavaksi. Mutta väite on pääosin perätön, sillä esimerkiksi Vantaalla on kymmeniätuhansia kerrosneliömetrejä kaavoitettua maata, joka on suurrakennuttajien omistuksessa ja jota suurrakennuttajat eivät halua rakentaa. Kyse ei ole vain laman olosuhteissa syntyneestä tilanteesta, vaan suurrakennuttajat ovat pitäneet tämän kaavoitetun maan, jonka he

olisivat voineet panna rakennustuotantoon, tyhjänä siksi, että he odottavat maan ansiotonta arvonnousua.

Ilmeisesti Vantaalla on yli 100 000 kerrosneliömetriä kaavoitettua rakennusmaata, jota ei haluta rakentaa. Vantaan kaupungin ja näiden suurrakennuttajien välisissä sopimuksissa on sovittu myös siitä, että osa tästä rakennusoikeudesta käytetään omistusarava-asuntojen rakentamiseen ja vuokra-asuntorakentamiseen. Kaikki kuitenkin seisoo siitä yksinkertaisesta syystä, että suurrakennuttajat keinottelevat maan ansiottomalla arvonnousulla. He odottavat ei vain nyt laman tilanteessa vaan myös nousukauden aikana, että hinnat edelleenkin nousevat.

Olen henkilökohtaisesti sitä mieltä, että kunnat tarvitsevat käyttöönsä nykyistä paljon järeämpiä aseita saadakseen tämän keinottelun loppumaan. Luulen, että uudella asuntoministerillä on tässä suhteessa koko lailla paljon työtä tehtävänä, ja odotan, että jotain konkreettista tässä suhteessa tehdään.

Ed. P. L e p p ä n e n : Arvoisa puhemies! Me täällä vasemmalla olemme huolestuneita myöskin vuokralaisten asemasta, josta kokoomus ei tunnu kantavan huolta tänä päivänä. (Ed. Zyskowicz: Me olemme huolissamme siitä, että vuokralaiset saisivat asuntoja!) Me olemme jatkossakin sitä mieltä, että vuokralaisille tulee turvata riittävä suoja.

On syytä myös todeta se, että maanhankinta asuntotuotantoon ei ole ongelma missään kunnassa tänä päivänä, mikäli kunnanvaltuustossa on poliittista tahtoa. Sehän on vain poliittinen kysymys: Mikäli kunta haluaa hankkia maata, niin sillä on siihen oikeus tämän päivän lain mukaan. Tuntuu vain ihmeelliseltä, kun täällä joskus puhutaan, että jossain kunnassa ei ole rakennusmaata. Kuntahan sitä voi hankkia, mikäli haluaa. Se on vain poliittinen kysymys.

Ed. S e p p ä n e n : Herra puhemies! Yhdyn ed. Zyskowiczin siihen näkemykseen, että maassa on nyt enemmän omistuspolitiikkaa kuin koskaan aikaisemmin. Mutta siihen hyvään paljoon omistuspolitiikkaan liittyy vähemmän asuntoja kuin kertaakaan muistini mukaan sitten 60-luvun. Ensi vuonna rakennetaan Suomeen todennäköisesti vähemmän asuntoja kuin kenties kertaakaan sodan jälkeisenä aikana ja meillä on hallituksessamme asuntoministeri.

Erityisen ongelmallista on se, että meillä vaihdetaan painopistettä rakentamisessa vuokra-asuntotuotannosta omistusasuntoihin myöskin aravarakentamisessa. Vuokra-aravien rakentaminen vähenee 4 200:lla ensi vuoden budjetin mukaan. Kuitenkin pääkaupunkiseudulle, mistä nyt puhumme, vuokra-araviin pääsyä oli viime vuonna anonut 35 500 suomalaista. Tämä osoittaa, että meillä on vuokra-asuntopula. Vuokra-asuntopulakaan ei poistu millään vippaskonstilla, mitä edustaa vuokrasääntelyn purkaminen. Se nostaa vain olemassa olevan asuntokannan vuokria. Asuntopula poistuu vain rakentamalla lisää vuokra-asuntoja. Nyt kokoomuksen asuntoministerin johdolla aravavuokra-asuntotuotantoa ollaan vähentämässä 14 500:sta 10 300:aan.

Espoon kokoomus täydentää tätä toimintaa omalla puolellaan: Se ei anna tontteja aravavuokra-asuntojen eikä aravaomistusasuntojenkaan rakentamiseen, ei myöskään yhtään tonttia ns. hartiapankkirakentamiseen. Helsinki on melko täyteen rakennettu. Pääkaupunkiseudun asuntopula pitää poistaa rakentamalla Espooseen. Espoon kokoomus tuntuu huvin tehokkaasti estävän uuden maan käyttöön saamisen tällaiseen rakentamiseen.

Ed. A n d e r s s o n : Arvoisa puhemies! Ed. Zyskowiczin ideologinen heitto oli harvinaisen huono zyskovitsi. Huomautan vain, että jos asuntokysymykset jätetään markkinavoimien armoille, ne eivät hoidu. Se on Suomessa huomattu. Ruotsi on hyvä esimerkki siitä, miten systemaattisella asuntopolitiikalla saadaan asiat kuntoon.

Se, että meillä on nyt vähemmän asuntopolitiikkaa kuin aikaisemmin todistettiin juuri sillä, että ensi vuonna rakennetaan paljon vähemmän aravavuokra-asuntoja ja asumisoikeusasuntoja kuin tänä vuonna. Miksi puretaan irtisanomissuoja vuokralaisilta? Se on erittäin vakava ja merkittävä huononnus. Myös vuokrasäännöstelyn purkaminen johtaa vuokrien nousuun. Totta kai tarvitaan myös porkkanoita, että saadaan enemmän vuokra-asuntoja. Mutta vuokrasäännöstelyn yhtäkkinen poistaminen on erittäin vaarallinen ja haitallinen porkkana.

Ed. K a r h u n e n : Arvoisa puhemies! Myös kokoomus on ollut huolissaan vuokralaisen asemasta, ja se on otettu huomioon vuokrasääntelyn purkamisessa.

Me olemme myös huolissamme vuokranantajan asemasta, joka tähän asti on ollut yhteiskunnassamme täysin kohtuuttomasti rajattu. Yhteiskunta ei loputtomasti voi tuottaa itse asunto-

ja. Tähän perustuu myös se, että vuokrasääntelyn purkamisen myötä on mahdollista jatkossa vielä enemmänkin laskea yhteiskunnallista asuntotuotantoa, kun markkinat rupeavat toimimaan niin kuin markkinatalousmaassa toimivat.

Tässä yhteydessä, kun vuokrasääntelyä puretaan, pitäisi ryhtyä myös purkamaan vuokratulon verottamista, joka tällä hetkellä on täysin kohtuutonta. Vuokrasääntelyn verotuskäytäntöä muuttamalla voitaisiin myös vaikuttaa siihen, että vuokrasääntelyn purkamisen jälkeen ehkä mahdollisesti potentiaalisesti hieman nousevat vuokrat eivät nousisi lainkaan. Mutta tietysti suomalainen peruskateus estää sen, että omalle pääomalle voisi hankkia tuottoa.

Pääkaupunkiseudun rakennusmaamaksusta annetun lain muuttaminen hetkeksi on paikallaan. Toivoisinkin, että väliaika käytettäisiin lain parantamiseen ja hiomiseen sekä siihen, että tutkitaan, voiko aluetta, missä maksua peritään, laajentaa muuallekin Uudellemaalle. Ongelmia on muuallakin kuin vain Espoossa, Vantaalla ja Helsingissä.

Ed. M. Laukkanen: Herra puhemies! Ed. P. Leppänen ja ed. Laakso totesivat jo aikaisemmin, että varsinkin pääkaupunkiseudulla paljon puhuttu rakennusmaapula on monelta osin näennäinen. Haluan siihen yhtyä ja todeta myös sen, että Valtion teknillinen tutkimuslaitoskin on selvityksessään osoittanut, että pääkaupunkiseudulla on useiden tuhansien hehtaarien edestä rakennuskäyttöön sopivaa maata. Kysymys on vain siitä, miten se saadaan käyttöön.

Haluan tässä yhteydessä myös ihmetellä sitä, että maatalouden ylituotantotilanteessa Vantaan kaupunki katsoo tarkoituksenmukaiseksi harrastaa leipäviljan viljelyä useilla sadoilla hehtaareilla sen sijaan, että lopettaisi ja jättäisi sen ammattimaisten viljanviljelijöiden hoitoon ja kaavoittaisi nämä useat sadat hehtaarit esimerkiksi asuntotuotantokäyttöön. Sama ohje ja neuvo sopii myös erinomaisella tavalla Espoolle ja Helsingille.

Koska asuntoministeri Rusanen on paikalla, toivoisin myös asuntoministeriltä kannanottoa tähän ajatukseen.

Ed. Laurila: Arvoisa puhemies! Veljille vasemmalla haluan sanoa, että kokoomus on nimenomaan huolissaan siitä, että tässä maassa pitää olla myös vuokralaisia. Ei ole vuokralaisia, jos ei ole vuokranantajiakaan.

Vuokrasääntelyn tie on nyt nähty. Se on parissakymmenessä vuodessa vähentänyt Suomesta noin 300 000 vuokra-asuntoa siitä huolimatta, että kunnat, mm. Helsingin kaupunki, ovat erittäin voimakkaasti lisänneet omia vuokra-asuntomääriään. Juuri yksityisten vuokra-asuntojen poistuminen sääntelyn tähden markkinoilta on vähentänyt vuokra-asuntojen tarjontaa, ja ihmisten on ollut pakko hankkia omistusasunto. Se meitä huolettaa.

Mitä käsiteltävänä olevaan rakennusmaamaksulakiin tulee, toistan, että kun lakia aikanaan Helsingissä ryhdyttiin panemaan toimeen, kävi ilmi, että sen kohteeksi joutuivat lähinnä omakotitalojen omistajat, hyvin usein rintamamiestontin aikanaan saaneet. Helsingin kaupunginhallitus on hyväksynyt kaikki heidän valituksensa. Asuntoministerin erittäin hyvä esitys johtaa tämän kaltaisten kohtuuttomuuksien poistamiseen. Aivan samoin erinomainen asuntoministerin avaus on vuokrasääntelyn purku, jolla toivottavasti saadaan lisää vuokra-asuntoja tarjolle tähän maahan.

Ed. Zyskowicz: Herra puhemies! Ed. Anderssonille ja hänen toverilleen ed. Seppäselle toteaisin, että puhuminen ideologiasta tässä yhteydessä, ed. Andersson, ei ollut mikään vitsi. Todellakin tässä maassa 60-luvun lopulla vasemmistoenemmistöisen eduskunnan aikoihin uskottiin, että vuokra-asunto-ongelmia voidaan hoitaa säännöstelyllä, ylikireällä vuokrasääntelyllä ja ylikireällä irtisanomissuojalla.

Kuten ed. Laurila äsken sanoi, me olemme nähneet, mihin se tie johti. Se johti siihen, että joillakin harvoilla vuokralaisilla, jotka olivat järjestelmän piirissä eli sellaisten vuokranantajien piirissä, jotka noudattivat kaikkia sääntelyvuokria, oli hyvä tilanne. Samanaikaisesti vuokra-asuntojen poistuma markkinoilta oli valtavaa ja yhä useampi ihminen jäi ilman vuokra-asuntoa.

Tässä suhteessa teidän, toverit vasemmalla, on aihetta riisua ideologinen pakkopaitanne ja ymmärtää, että vaikka ei asuntopolitiikkaa tulekaan antaa kokonaan markkinavoimien armoille, mitä kokoomus ei vaadi, niin markkinavoimien merkitys pitää ymmärtää. Sen ed. Seppänen ymmärtää usein muissa yhteyksissä. Nyt on kokeiltava ja mentävä eteenpäin tässä suhteessa, pyrittävä nimenomaan vuokrasääntelyä purkamalla luomaan uusia vuokra-asuntoja.

En ymmärrä, että ed. Seppänen sanoo sitä vippaskonstiksi ja väittää, ettei se tuo uusia

vuokra-asuntoja tarjolle. Totta kai se tuo. Tämä on myös vastaus ed. P. Leppäselle, joka sanoi, että kokoomus ei ole huolissaan vuokralaisista. Me nimenomaan olemme huolissamme. Me nimenomaan haluamme, että ihmisille olisi saatavilla vuokra-asuntoja.

Kun sanottiin, ettei asuntoministeri Rusasen kaudella ole tehty asuntopolitiikkaa, niin vuokrasääntelyn purkaminen on yksi toimenpide. Toinen on esimerkiksi aravatulorajojen muuttaminen, jolla myös pyritään tilannetta edistämään ja saamaan asuntoja paremmin kaupaksi.

Ed. T u o m i o j a : Herra puhemies! Jouduin edellisessä elämässäni usein ihmettelemään, miksi valtiovalta ja eduskunta niin vähän ymmärtävät pääkaupunkiseudun ongelmia yleensä ja asuntotilannetta ja asuntopolitiikkaa pääkaupunkiseudulla erityisesti. Kun on keskustelua kuunnellut ja siinä esitettyjä väitteitä, en enää ihmettele, jos tällaisen informaation varassa täällä tehdään päätöksiä ja niitä mahdollisesti valmistellaan myös valtion puolella samanlaisen käsityksen varassa.

Rakennusmaamaksu ja sitä koskeva laki sinänsä on ollut tarpeellinen ja hyvä, mutta tuntuu siltä, että yhä edelleen siihen suhtaudutaan, niin kuin se olisi jokin avain pääkaupunkiseudun asunto-ongelmiin ja sen kautta saataisiin nyt puuttuvat maat, asuntotontit, käyttöön, jotka ovat olleet pääkaupunkiseudun asuntotuotannon ja erityisesti vuokra-asuntojen aikaansaamisen esteenä. Näin ei ole, mutta hyvin herkästi varmasti kansanedustajatkin ovat johdetut harhaan. On viitattu VTT:n nollatutkimukseen pääkaupunkiseudun tonttivarannosta. Minä jouduin siihen sattuneesta syystä hyvin tarkkaan perehtymään. Minulla ei nyt valitettavasti ole sitä mukana, kun en tiennyt varautua, mutta otsikothan silloin olivat sitä luokkaa, että pääkaupunkiseudulla on parinkymmenen vuoden tonttivarannot kaavoitettua maata, kunhan vain saadaan sitä rakennetuksi.

Totuus on täysin toisenlainen. Kun kävimme läpi huolellisesti Helsingin kaikki siinä mainitut alueet, kysymys on siitä, että VTT luettelee valmiiksi kaavoitetuiksi kohteiksi sellaiset, jotka ovat vasta joissakin seudullisissa tai yleiskaavallisissa tai kaupunkien kaavoitusohjelmissa mukana. Ne ovat juuri sitä tonttivarantoa, jota me koetamme kaupungissa saada käyttöön kaavoituksellisin ja maapoliittisin toimenpitein ja elämme kädestä suuhun sen suhteen, saammeko me asunto-ohjelmien tavoitteet maapolitiikan ja kaavoituksen osalta toteutettua. Mitään ylimääräistä tonttivarantoa ei Helsingissä ole, ei kaupungin mutta ei myöskään yksityisten hallussa, jota käsiteltävänä olevan lain tai muiden vastaavien toimenpiteiden kautta saataisiin liikkeelle.

Tilanne on jossakin määrin toinen Vantaan ja Espoon puolella mutta ei läheskään siinä määrin kuin voisi joistakin puheenvuoroista päätellä. Esimerkiksi ed. Laakso mainitsi 100 000 kerrosneliömetriä rakennusliikkeiden omistuksessa olevaa maata, joka seisoo. Näin varmaan on, ja se on ongelma, ja se tulisikin saada käyttöön. Sitä varten tällaiset lait ovat paikallaan. Mutta oikean mittasuhteen tästäkin kertoo se, että kysymyksessä on vajaat 1 500 asuntoa, mikä pääkaupunkiseudun asunto-ohjelmissa ja Vantaan asunto-ohjelmassakaan ei tarkoita kuin vähän runsasta puolen vuoden asuntotuotantoa. Ei täällä ole sellaisia ihmevarantoja, jotka tätä kautta saataisiin.

Mutta syy on kylläkin epäilemättä kunnissa itsessään ja niiden kaavoitustoimessa ja maapolitiikassa, jossa ei ole suuntauduttu riittävän aktiivisesti riittävän varhaisessa vaiheessa maan hankintaan, jotta edellytykset asuntotuotantoon olisivat olemassa. Tässä mielessä esitetty kritiikki on paikallaan. Korjausten saaminen vaatii paremminkin yhteistyötä ja yhteisymmärrystä valtion ja kuntien kesken kuin sellaista syyttelyä, joka ei välttämättä mitään asiaa palvele.

Vaikka esillä ei olekaan vielä vuokrasäännöstelykysymys, haluan, kun siitä on niin paljon jo puhuttu, omana käsityksenäni todellakin todeta, että jos vuokrasäännöstelyn purkamiseen on mentävä, kyllähän nyt ajankohta on se oikea. Mutta se, missä hallitus on kuitenkin tehnyt virheen, on se, että se ei samanaikaisesti ole lisännyt varoja asumistukeen, mikä olisi välttämätöntä sen vuoksi, että silloin estettäisiin vuokraa muodostumasta toimeentulokysymykseksi niille ihmisille, joille nopea vuokrien nousu tässäkin tilanteessa olemassa olevana uhkana voisi tuottaa hankaluuksia. Jos tämä hoidettaisiin, en usko, että nyt olisi erityisen suuria ongelmia.

Tosiasia on se, että vuokrasäännöstely ei todellisia huippuvuokria ole enää aikoihin, vuosikymmeniin, Helsingissä leikannut. Hädänalaisimmassa asemassa olevat ihmiset, nimenomaan nuoret asunnontarvitsijat, maksavat mitä vain ja joskus missä tavarassa tahansa, että saisivat jonkinlaisen vuokra-asunnon. Eihän näihin vuokrasäännöstely millään tavoilla pure.

Mutta vuokrasäännöstely on leikannut tehokkaasti vuokra-asuntojen tarjontaa. Meiltä on

suurimmiltaan yksin Helsingissä kadonnut 3 000 vuokra-asuntoa vuodessa, mikä on ollut kolminkertainen määrä siihen verrattuna, mitä meillä on ollut mahdollisuuksia eniten aravatuotantoa Suomessa harjoittaneena kaupunkina tuottaa uusia vuokra-asuntoja. Tämä tosiasia on otettava huomioon. Me emme voi yksinomaan aravavuokra-asuntoja tuottamalla ratkaista vuokra-asunto-ongelmaa. Me tarvitsemme myös yksityistä tarjontaa, mutta hallituksen toimet tässä suhteessa olisivat paljon uskottavampia, jos se ei samanaikaisesti olisi leikkaamassa aravavuokra-asuntotuotantoa. Nyt olisi nimenomaan se aika, jolloin myös sitä on lisättävä. Tällä tavoin vuokrasäännöstelyn lieventäminen, joka on välttämätöntä, tapahtuisi muiden asuntopoliittisten toimenpiteiden kanssa sopusoinnussa.

Ed. O. Ojala: Arvoisa herra puhemies! Kun keskustelu koskee rakennusmaamaksua ja on myös levinnyt laajemmaksi asuntopoliittiseksi keskusteluksi, en voi olla toteamatta edustajille Zyskowicz ja Karhunen sitä, että kuten me hyvin tiedämme, kokoomus on pitkään ajanut vuokrasääntelyn purkamista, joka hallituksen ja asuntoministerin, joka ensimmäisen kerran maahan on saatu, toimesta tullaan toteuttamaan.

Muistutan kuitenkin mieleen, että huoneenvuokralain muutoksessa, jota nyt suunnitellaan tai ajetaan lävitse, tehdään myös hyvin periaatteellinen iso muutos. Vuokranantaja voi jatkossa saada oikeuden irtisanoa vuokralainen silloin, kun korottaa vuokraa. Tämä tulee koskemaan myös aravavuokra-asuntoja. Tämä on todella poliittinen linjavalinta, jota kokoomus on ajanut lävitse hallituksessa. Se tulee merkitsemään vuokralla asujille ikuista epävarmuutta. Ajatelkaa vain, että jopa aravavuokra-asunnossa asuvat saavat jatkuvasti elää pelossa, että kenties kuntakin yhtenä kauniina päivänä korottaessaan vuokria voi irtisanoa vuokralaiset. Tämä on kokoomuksen harjoittamaa asuntopolitiikkaa Suomenmaassa vuonna 1991.

Toinen varapuhemies: Muistutan edustajia siitä, että nyt on kysymys pääkaupunkiseudun rakennusmaamaksusta annetun lain 15 §:n muuttamisesta.

Ed. Särkijärvi: Herra puhemies! Käydyssä keskustelussakin on käynyt ilmi, että se periaatteellinen vika, joka laissa oli, on jäänyt huomaamatta monelta puheenvuoron käyttäjältä. Rakentaminen on nimittäin pitkäjänteistä. Jos me esimerkiksi tänään saisimme valmiiksi hyväksyttyä jonkin asemakaavan ja haluaisimme rakentaa maalle aravavuokratalon, olisi suorastaan ihmeellistä, jos tämä talo olisi kaikkein nopeinta vauhtia rakennettuna valmis kolmen vuoden kuluttua.

Laki perustuu kuitenkin sellaiseen ajatukseen, että aina kun jokin asemakaava on hyväksytty, tulisi viimeistään seuraavana vuonna alue rakentaa kokonaisuudessaan täyteen tai ainakin niiltä osin kuin on kyse asuntotonteista. Tämähän on mahdotonta. Asuntoja ei tehdä samalla tavalla kuin leipiä, joita voidaan leipoa vaikkapa yöllä seuraavaksi aamuksi. Mutta yhtä hyvin asuntoihin kuin leipiinkin pätee se, että niitä kannattaa tehdä niin paljon kuin niitä ostetaan eikä yhtään enempää, koska liika, mikä rakennetaan, on tietysti kansantaloudellista tuhlausta, koska se aiheuttaa kustannuksia niin pitkän aikaa, kun se on tyhjänä ja käyttämättömänä, eikä sen kuntokaan siitä yhtään parane.

Niinpä pääkaupunkiseudulla toimiva pääkaupunkiseudun yhteistyövaltuuskunta on ottanutkin tavoitteeksi, että seudulla tulisi olla viiden vuoden tonttivaranto kuhunkin eri tarkoitukseen eli kovanrahan kerrostaloihin, aravatuotannon tarkoituksiin, kytkettyihin pientaloihin ja yleensä tiiviiseen pientaloasutukseen sekä myös väljään pientaloasutukseen. Jos tällaiseen tilanteeseen päästään, se käytännössä merkitsee sitä, että pitää olla keskimäärin ehkä seitsemän vuoden tonttivaranto. Suunnilleen sen verran tutkimusten mukaan täällä onkin. Se ei kuitenkaan riittävästi kata erityistarpeita vaan on painottunut vain muutamaan niistä. Tämä vaikuttaa tietysti myös hintatasoon silloin, kun tonttien kysyntä on suurempi kuin tarjonta.

On viitattu myös siihen, kumpia kannattaisi nimenomaan pyrkiä rakentamaan, vuokra-asuntoja vai omistusasuntoja. Kun puhutaan valtion lainoittamasta tuotannosta, on syytä muistaa, että normaali asumisurakehitys on sellainen, jossa siirrytään aravavuokra-asunnosta aravaomistusasuntoon ja joissakin tapauksissa siitä taas eteenpäin kovanrahan omistusasuntoon. Viime vuosien asuntotuotanto kuitenkin on painottunut niin voimakkaasti aravavuokra-asuntoihin, että siellä on suuri väliinputoajien joukko, joka haluaisi nimenomaan omaan aravaomistusasuntoon mutta ei tällaista saa, koska tuotanto on liian vähäistä. Asuntoloukkua pitäisi pyrkiä purkamaan siten, että jokaista erityyppistä asuntoa ketjussa tuotetaan siten, että

mahdollisuus edetä asumisurassa olisi kaikilla halukkailla.

Tietysti voidaan myös sanoa, että valtionkin kannalta on ei pelkästään järkevää vaan myös edullista tuottaa aravaomistusasuntoja sen verran kuin niitä kaupaksi menee, koska tutkimusten mukaan pääosin ne, jotka muuttavat aravaomistusasuntoon, muuttavat sinne aravavuokraasunnosta ja tällä tavalla vapauttavat vuokraasunnon käytettäväksi taas niille, jotka vuokraasuntojonossa ovat.

Ed. Halonen: Arvoisa puhemies! Työjärjestyksenomaisesti meille edustajille on huomautettu, että nyt on kysymys hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi pääkaupunkiseudun rakennusmaamaksusta annetun lain 15 §:n muuttamisesta. On ehkä omankin puheenvuoroni aluksi hyvä todeta, että sinänsä hallituksen esitykseen, jolle on tiettyjä hyviä perusteluja olemassa, on kuitenkin sisäänrakennettuna myös keskustelun juuri. Hallitushan itse sanoo, että "rakennusmaamaksujen määrääminen ja periminen ei nykyisen lamakauden aikana ole perusteltua", mutta samassa perusteluosastossa kertoo myös siitä, mikä on ollut aikoinaan lain tarkoitus ja peruste eli juuri vuokra-asuntotuotannon elvyttäminen ja vauhdittaminen pääkaupunkiseudulla.

Tästä kokonaisuudesta tietysti kansanedustajat tuntevat suurta huolta, koska pelkästään yhden lain poistaminen ei muuta myönteiseksi sitä kehitystä, jota toivottaisiin. Tässä yhteydessä olen itse hämmästellyt sitä, että kansallisen kokoomuksen sisällä näyttää kyllä löytyvän vuokra-asumisessa ideologisia pakkopaitoja vähän joka jonoon.

Pääkaupunkiseudun edustajat näyttävät varsin hyvin tuntevan tosiseikan, että nykypäivän nuori pääkaupunkiseudun asukas ei enää vanno omistusasunnon nimiin. En tiedä, onko koskaan vannonutkaan, mutta tänä päivänä hänen kiinnostuksensa kohteena on kohtuuhintainen asuminen. Tämä voi tapahtua joko omistusasumisen tai vuokralla asumisen kautta.

Jo esitetyissä puheenvuoroissa näyttää kuitenkin olevan vielä jäänteitä siitä oikeiston ideologisesta pakkopaidasta, jossa on pakko koko ajan löytää jotakin epämiellyttävää ja kielteistä turvallisesta vuokra-asumisesta. Tässä yhteydessä toivoisi, kun asuntoministeri Rusanen on paikalla, selvitystä siitä, mitä toimenpiteitä vastaavasti vuokra-asuntotilanteen parantamiseksi hallituksessa on. Tämä hallituksen esityshän ei sitä ratkaise, vaan on huokaus lamakauden edessä.

Tässä yhteydessä olen itse kiinnittänyt julkisuudessa huomiota siihen, että vuokrasääntelyn purkamisen ohella hallitus on näyttänyt osoittavan kiinnostusta myös vuokralaisen irtisanomissuojan heikentämiseen. Molemmat ovat mielestäni epäilyttäviä keinoja vuokra-asumistilanteen parantamiseksi, koska ne turvautuvat markkinamekanismeihin heikomman sopimusosapuolen eli vuokrallaolijan kustannuksella. Tässä mielessä se raadollistaa jälleen vuokramarkkinatilanteen sellaiseksi, että asuntoja on kyllä todennäköisesti ehkä aikaisempaa paremmin saatavissa, mutta hyvin kohtuuttomin ehdoin. Silloin se on vain laillista.

Tällöin kysymys siitä, millä tavoin nuori vuokralla asuja, jolla on kohtuuton vuokrataso, selviää tilanteestaan, ei ole enää vuokranantajan eettinen tai edes käytännöllinen kysymys. Se jää yhteiskunnan ja vuokrallaolijan väliseksi asiaksi siten, että heille mahdollisesti lisätään asumistukea tai jotain muita toimenpiteitä. Mutta itse perustilannetta, että vuokra on kohtuuton, ei ole ratkaistu.

On myös ollut tietoja siitä, että irtisanomissuojan huonontaminen mm. määräaikaisten sopimusten aikaisempaa laajemmalla käyttöönotolla olisi suunnitteilla asuntoministerin alaisten virkamiesten toiminnoissa koskien myös arava-asumista. Silloin jää kyllä hämmentyneenä kysymään, onko kyseessä oikeiston ideologinen pakkopaita, joka käyttää tätä muka vuokralaisen asemaa parantavaa lääkettä silloinkin, kun siitä ei voi teoreettisestikaan ajatellen olla yhtään mitään hyvää tulossa, koska en uskoisi, että kuntien puolella sentään näin raadollisesti voitaisiin markkinoita ajatella.

Näin ollen, arvoisa puhemies, mielestäni on aiheellista kysyä hallituksen esityksen n:o 53 kohdalla: Onko tämä ainoa huokaus, mitä lamakauden edessä hallitus on tekemässä, vai onko toiveita, että eduskunta saa jotain vahvempaakin asetta?

Ed. Kautto: Arvoisa puhemies! Nyt puhutaan rakennusmaamaksun poistamisesta osittain pariksi vuodeksi, ja tämä on varmaan ajankohta huomioiden erittäin hyvä esitys. Mutta vieläkin käytetyissä puheenvuoroissa tulee selvästi esiin se, että sitä, minkä takia maksu on aikanaan säädetty ja miksi se on tarpeellinen, ei hyväksytä. Siten katson, että monilta puuttuu

tietoa tai halua ymmärtää, miten voitaisiin tällä hetkellä operoida nykyisen vaikean asuntotilanteen suhteen.

On sanottu, että kaupungeilla on itsellään käsissä kaavoitus. Näin tietysti on. Mutta todella on vääriä tietoja siitä, miten paljon maata on käytettävissä nimenomaan asuntotuotantoon. Pelkät laskelmat eivät totuutta paljasta, samoin kuin sitä, mikä on kaupunkien maanomistustilanne. Siitä on todella esimerkiksi Vantaalla historialliset selvitykset, miksi kaupunki ei omista maata. Mutta se tilanne, missä kaupunki elää, ei selvityksistä miksikään muutu, vaan koko ajan pitäisi katsoa laajemmalta pohjalta, miten näissä asioissa lähdetään operoimaan.

Totaalista tietämättömyyttä esitti ed. M. Laukkanen puhuessaan tämän asian yhteydessä Vantaan viljelyksistä. Kyllä kai kaupungillakin täytyy olla oikeus käyttää omistamiaan maita myös muuhun kuin asuntotuotantoon. Mutta ehkä hänelle ei ole selvinnyt se, että myös viljelymailla voi olla visuaalisia ja ulkoilullisia arvoja.

Ed. Seppänen: Herra puhemies! Täällä on huudettu markkinavoimia apuun. Minä kysyn: Mikä on markkinavoimien vastaus siihen tilanteeseen, että meillä on pääkaupunkiseudulla 6 500 asunnotonta ihmistä? Tai mikä on markkinavoimien vastaus siihen tilanteeseen, että meillä haki viime vuonna aravavuokra-asuntoa 35 500 pääkaupunkiseudun ihmistä?

Markkinavoimien vastaus tähän kysymykseen on se, että ensi vuonna markkinavoimat aloittavat ns. kovanrahan rivitalo- ja kerrostaloasuntoja 5 000 kappaletta. Siis meillä on 6 500 asunnotonta ja 35 500 sellaista pääkaupunkiseudulla, jotka haluavat aravavuokra-asuntoa, ja markkinavoimien vastaus koko maassa asuntopulan poistamiseen on se, että aloitetaan 5 000 kerrostalo- ja rivitaloasunnon rakentaminen. Emme me voi jättää markkinavoimien varaan asunto-ongelman ratkaisua, jos markkinavoimien vastaus on tällainen.

Tältä osin voidaan sanoa, että kyllä maapula tulee estämään niitä rakennusaikeita, joita on olemassa. Esimerkiksi Espoon kaupunki ei ole valmis antamaan kaavoitettua tonttimaata yhdelletoista sellaiselle rakennuttajalle, jotka ovat valmiita poistamaan asuntopulan rakentamalla asuntoja. Tältä osin Espoon kaupungissa on laiminlyöty ennalta suunniteltu asuntopulan poistamisedellytysten turvaaminen. Eli kyllä kuntien täytyy ennakoivasti hankkia maata käyttöönsä. Kyllä minä olen sitä mieltä, että Helsingissä se on vaikeampaa kuin Espoossa ja Vantaalla.

Espoossa on sitä paitsi valittu väärä kokoomuslainen lähtökohta, kun on annettu rakennusliikkeille satojatuhansia kaavoitettuja kerrosneliömetrejä, ja niitä ei saada käyttöön tässä tilanteessa, jolloin markkinavoimat voisivat vapaasti ruveta rakentamaan niitä satojatuhansia kerrosneliömetrejä. Kysyntää ja tarvetta on silloin, kun 35 500 ihmistä haluaa pääkaupunkiseudulla aravavuokra-asunnon.

Eli hallituksen vastaus tähän kysymykseen on epätyydyttävä, ja se johtuu varmasti siitä, että hallitus on porvarihallitus, jolla ei ole halua vaikuttaa siihen, että valtiovalta täyttäisi sitä aukkoa, jonka markkinavoimat jättävät silloin, kun markkinavoimat eivät rakennuta maahan kuin 5 000 kerros- ja rivitaloasuntoa ensi vuonna.

Hallituksen vastaus on se, että hallitus alentaa aravavuokra-asuntojen määrää budjettiesityksessään. Se on hallituksen vastaus tähän markkinavoimien meille poliitikoille, meille kansanedustajille, jättämään ongelmaan. Hallitus vähentää aravavuokra-asuntojen määrää yli 4 000:lla ja siirtää painopistettä omistusasuntoihin ja ottaa käyttöön vielä sellaisen bluffin, että lisää valtion tukeman asuntorakennustoiminnan lukumääräisesti 25 000:een ottamalla käyttöön tähän lukumäärään 5 000 korkotukiasuntoa, jotka eivät aiheuta valtiolle välttämättä lainkaan menoja ensi vuonna.

Siis tosiasiallisesti tämä hallitus alentaa tästä vuodesta rakentamista ja se tapahtuu aikana, jolloin markkinavoimat rakentavat kaikkien aikojen pienimmän uusien asuntojen määrän ensi vuonna maassamme vapaaehtoisesti, vaikka asuntopula on aivan hirmuinen. Tältä osin minä kyllä vetoan siihen, että Espoon ja Vantaan on osallistuttava pääkaupunkiseudun rakentamiseen ja tonttien saamiseen käyttöön. Rakennusmaamaksu on yksi johdonmukainen valtiovallan toimenpide siinä tapauksessa, että te Espoossa ja osittain Vantaallakin jotkut suuntaudutte siihen, että rakennusliikkeiden maa on se, jolle pitää rakentaa tuleva asuntotoiminta.

Rakennusliikkeet eivät ole antaneet sitä maata käyttöön niille yhdelletoista rakennuttajalle Espoossa, jotka viime vuonna halusivat rakentaa Espooseen asuntoja mutta joilla ei ollut siihen tonttimaata käytettävissään aravanormituksella, aravatonttimaahinnalla. On se hämmästyttävää, että pääkaupunkiseudulla, missä on valmiutta rakentaa asuntoja, on myös maksukykyistä valmiutta rakentaa asuntoja, ei tule

hartiapankkirakentajille yhtään tonttia Espoosta. Ei Helsingissä ole sellaisia tontteja annettavaksi mutta Espoossa ja Vantaalla on.

Tältä osin suorastaan velvollisuus olisi näillä pääkaupunkiseudun kunnilla osallistua maan hankkimiseen tällaisiin tarkoituksiin, koska jos kunnat eivät hanki ja kun markkinavoimat eivät anna sitä maata käyttöön, ajaudumme sellaiseen tilanteeseen asuntopolitiikassa, joka on täysin kestämätön.

Erityisesti opiskelijat, muut yksinäiset ihmiset, miehet ja naiset, sellaiset perheet, jotka haluavat vuokra-asuntoa, eivät saa toteutettua sitä perustarvettaan, joka on asunto. Leipää te ette tuota, ed. Särkijärvi, Espoon kokoomuksessa, mutta asuntoja teillä on mahdollisuus tuottaa. Siltä osin toivoisin, että te osallistuisitte asuntorakennustoimintaan, sen edellytysten luomiseen, kaavoittamalla maata, lunastamalla maata kaupungin käyttöön niin, että saavat edes ne, jotka haluaisivat rakentaa, tonttimaata käyttöönsä.

Ed. Moilanen: Arvoisa puhemies! Edelliselle puhujalle voin todeta lohdutuksena sen, että näkyvät ne markkinavoimat tänä päivänä vaikuttavan niin, että kovalla rahalla rakennettuja omistusasuntoja ei millään saada kaupaksi. En tiedä, onko sekään mikään kovin hyvä tilanne. Sen takia ihmetyttääkin se, että keskitytään asuntojen rakentamisesta puhumiseen eikä siihen, miten saadaan tyhjillään olevat asunnot käyttöön. Ilmeisesti tilanne on se, että Espoossa ja Vantaalla on aivan erilaiset ongelmat kuin Helsingissä.

Helsingin tilanteesta tuli varsin asiallista tietoa ed. Tuomiojan puheenvuorossa, joka poikkesi myönteisesti useista puheenvuoroista, joita yleensä Helsingin ja pääkaupunkiseudun asuntotilanteesta virheellisesti käytetään.

Helsingin osalta on muistettava ensiksi, että meillä vuokra-asuntojen poistuma oli tosiaan useana vuonna jopa 3 000 asuntoa vuodessa, mikä merkitsi kokonaisuudessaan jopa 30 000 — 40 000 asunnon poistumaa. Tämä asuntomäärä on olemassa vuokra-asuntoja, eli kun ne asunnot saataisiin käyttöön, se ilman muuta merkitsisi sitä, että tämän verran asuntojen rakentamispaineesta poistuisi. Se olisi merkittävä säästö yhteiskunnalle. On aivan järjetöntä rakentaa asuntoja, joita sitten ei saada asutuiksi. Se on todella kallista, virheellistä ja järjetöntä yhteiskunnan varojen käyttöä. Kyllä siinä on välillisesti hyvin paljon myös yhteiskunnan varat eikä vain pahojen yrittäjien rahat kysymyksessä.

Se, minkä takia Helsingissä kehitys on näin ollut, kuin on ollut, on yksinkertaisesti seurausta siitä, että vuokranantajat, olivatpa pankkeja tai vakuutuslaitoksia niin oikealla kuin vasemmalla tai yksittäisiä vuokranantajia, eivät ole nähneet vuokraustoimintaa mielekkääksi. Siihen on useita syitä.

Eräs syy on ollut juuri huoneenvuokralain heikkoudet. Esimerkiksi tehdään vaikeaksi se tilanne, että antaisi määräajaksi vuokralle, vuodeksi pariksi, sen vuoksi, että itse ei asunnossa asu. Nykyään on paljon sellaisia elämäntilanteita, että muutetaan joksikin määräajaksi pois. Tällaiset henkilöt ja perheet ovat joutuneet todella vaikeuksiin, kun ovat sitten yrittäneet omaa asuntoansa saada omaan asumiseensa takaisin, vaikka sopimuksen on pitänyt olla määräajaksi.

Sitten on hyvin paljon esimerkkejä siitä, kuinka ei huoneenvuokralain nykyisiäkään velvoitteita ole täytetty ja kuinka yksityisen henkilön on erittäin vaikea vuokranantajan asemassa silloin oikeutetuista eduistaan pitää kiinni ja vaatia vuokralaiselta oikeutettuja velvoitteita. Tiedän hyvin, että tällaisten tapausten määrä ei ole valtavan suuri. Jos ajatellaan yksittäistä vuokranantajaa, tällainen tapaus esimeriksi kerran kymmenessä vuodessa on jo yksittäiselle vuokranantajalle katastrofaalinen ja saattaa asettaa koko vuokraustoiminnan kovasti miinuspuolelle siinä mielessä, että kestää kauan ennen kuin saa vuokralaisen ulos ja siinä voidaan tehdä huoneistolle niin paljon hallaa, että korjauskustannukset ovat suuret. (Ed. Halosen välihuuto) — Ed. Halonen tutustuu vain oikeuskäytännöstä ilmeneviin esimerkkeihin, niin silloin huomaa, että tässä on vinha perä. — Tämä on valitettava piirre, joka nimenomaan johtuu huoneenvuokralain nykyisistä heikkouksista. Kun nämä korjataan, voidaan tasapuolisesti kohdella niin vuokranantajaa kuin vuokralaistakin, ja sehän oli tarkoitus, kun huoneenvuokralakia tehtiin.

Toinen syy oli aikanaan verotukselliset heikkoudet, joita nyt on korjattu. Kolmas syy tähän, että asunnot ovat tyhjillään, on huoneenvuokrasääntely. On todella hämmästyttävää, että keskitytään taistelemaan ideologisista kysymyksistä eikä puhuta ollenkaan peruskysymyksestä: Miten saadaan asuntoja ihmisille? Siitähän tässä on kysymys, että yritetään saada asuntoja. Mutta ei halutakaan tätä ongelmaa ratkaista, vaan halutaan tehdä tästä kysymyksestä ideologinen.

Toinen merkittävä ongelma vuokra-asuntojen

poistuman ohella Helsingissä nimenomaan on se, että suurin maanomistaja Helsingissä on valtio. Valtiohan ei myy, se vaihtaa. Jos vaihdetaan maapläntti johonkin toiseen, niin eihän, jos valtiolta jonkun maapläntin saa, se käytettävissä oleva maa mihinkään lisäänny. (Ed. Laine: Puhuja on pääsemässä asiaan!) Meillä Helsingissä on melkoinen asuntopula edelleen. (Ed. Tuomioja: Maata näkyvissä!) Mutta viime aikoina jo pelkästään verotuksellisen kohtelun muuttamisen johdosta tilanne on huomattavasti muuttunut. Ilmeisesti me poliitikot kuljemme jäljessä kehityksestä, niin että me saamme muutaman vuoden viipeellä tietää tilanteesta. Mutta tällä hetkellä, kun jo katselee lehtiä ja käytäntöä, tilannehan on se, että Halutaan vuokralle -ilmoituksiin tulee jo varsin paljon vastauksia ja toisinaan Asuntoja tarjotaan -ilmoituksiin ei tule ollenkaan tai tulee heikosti vastauksia. Tämän ilmiön johdosta vuokranantajat ovat jo osittain laskeneet vuokrien hintoja. Tämä on sitä markkinavoimien toimintaa.

Kun vuokra-asuntoja näiden kolmen korjauksen johdosta saadaan lisää markkinoille, ilman muuta vuokrien hinnat laskevat ja päästään asukkaan kannalta edulliseen järjestelyyn ja saadaan asuntoja. Kun huoneenvuokralain verotukselliset heikkoudet on korjattu, jatketaan tätä helpotusta ja vuokrasäännöstelyä ainakin lievennetään, jos ei pureta. Näillä keinoilla saadaan kyllä vuokra-asuntoja markkinoille ja velvollisuutensa täyttävät vuokralaiset saavat asua asunnoissaan ja samalla lailla velvollisuutensa täyttävät vuokranantajat saavat vuokralaisia. Tässä ei pitäisi olla mitään kummallista, mutta ei halutakaan keskustella itse asiasta vaan saada ideologista väritystä mukaan. Jokainen tietää, miten asuntoja saadaan, mutta sitä ei haluta näin toteuttaa.

Ed. L e h t i n e n : Herra puhemies! Keskustelussa onkin jo puututtu Suomen asuntopolitiikan keskeiseen ongelmaan, joka on se, että asunnot ovat yksinkertaisesti liian kalliita Suomessa. Nyt kuitenkin tämä hallituksen esitys on poistamassa yhtä epäkohtaa, rakennusmaamaksua, sillä kyllä rakennusmaamaksunkin viime kädessä maksavat asunnon omistajat. Tämä siis kertautuu vielä asunnon hintaan, kun joku yksityinen ihminen yrittää asuntoa ostaa tai jos tapahtuisi niin, että kaupunki ostaisi tällaisen valmiin asunnon.

Asumisen ongelma näkyy kaikilla tasoilla. Omistusasuminen maksaa Suomessa liikaa, mutta sen lisäksi myös vuokra-asuminen maksaa Suomessa liikaa. Vuokra-asumisen kalleus tulee myös yhteiskunnan rasitteeksi sitä kautta, että mitä kalliimpaa vuokra-asuminen on, sitä enemmän tarvitsemme asumistukea. Espoossa esimerkiksi tällä hetkellä joka kymmenes talous tarvitsee asumistukea. Mielestäni tämä on selkeä epäkohta.

Meidän tulee siis jatkossakin hakea niitä järjestelmiä, niitä esityksiä, joilla voimme todella puuttua asumisen hintaan, ja lähteä siitä, että perusedellytys kohtuuhintaiselle asuntotuotannolle on, että meillä on kaavoitettua maata kohtuuhintaan saatavissa. Sen lisäksi rakentamisen normistoja puretaan ja rakennustarvikkeiden ja koko rakennustuotantoprosessin hintaa saadaan alaspäin. Viimeisenä tekijänä on se, että meillä on rahoitus kunnossa eli kohtuuhintaista rahoitusta saatavissa. Mielestäni näihin kaikkiin asioihin hallitus on jo tarttunut.

Ed. K a u t t o : Arvoisa puhemies! Ed. Seppänen puhui vuokra-asuntotuotannon lisäämisestä ja siitä periaatteesta olemme varmaan samaa mieltä. Mutta tiettyihin hänen puheenvuorossaan käyttämiinsä viittauksiin toteaisin, että hänellä ei ilmeisesti ole täysin tietoa naapurikuntien tilanteesta. Nimittäin on mielestäni tärkeää, kuinka paljon kaupungit joutuvat maksamaan maastaan. Sillä hintapolitiikalla, mikä tähän asti on ollut, olisi ollut kohtuutonta, että verovaroja sijoitetaan siinä mitassa tonttien ostoon kuin millä grynderit näitä olisivat myyneet. Siltä pohjalta ratkaisut on ollut näiden kaupunkien osalta myös tehtävä.

Nyt syntyneessä tilanteessa grynderit ovat valmiita käyttämään omistamiaan tontteja, joita olivat varanneet kovanrahan asuntotuotantoon, myös vuokra- ja asumisoikeusasuntoihin. Sitä varten he ovat kai tontit ostaneet, että heidän tarkoituksensa on niille rakentaa. Rakentakoot nyt vuokra- ja asumisoikeusasuntoja! Mielestäni budjetissa täytyisi nyt varautua siihen, koska innokkuus ja halu on myös sillä taholla löytynyt.

Ed. U. A n t t i l a : Arvoisa puhemies! Käsitteillä olevaa ehdotusta rakennusmaamaksun poistamisesta pääkaupunkiseudulla seuraan kiinnostuksella sikäli, onko sillä lopulta vaikutuksia asuntojen hintoihin. Nythän paljolti on kyse myös siitä, miten kunnat osaavat neuvotella rakentamissopimuksia, jotka esimerkiksi Vantaalla ovat olleet hyvin yleinen käytäntö. Rakentamissopimusten rakenne on lopulta määrittä-

nyt, missä määrin vuokra-asuntoja on tullut kaupungin oman vuokra-asuntotuotannon lisäksi markkinoille.

Mitä tulee esimerkiksi ed. Seppäsen esittämään Vantaata koskevaan kritiikkiin, toivoisin hänen välittävän sen myös omaan ryhmäänsä, koska hyvin keskeistä on kunnan harjoittama maapolitiikka. Niinä noususuhdanteen vuosina, jolloin mahdollisuuksia kaupungin oman maavarannon hankkimiseen olisi ollut, en havainnut vasemmistoliitossa kovinkaan suurta intoa tämän tyyppiseen toimintaan. Ainakaan se ei näkynyt suurena aloitteellisuutena enää myöhemmissä rahankäytön vaiheissa.

Ed. L a a k s o : Herra puhemies! Ed. Moilanen käytti puheenvuoron siitä, että vuokrasääntelyä pitäisi lieventää. Muistelen Ylioppilaslehdessä muutama vuosi sitten olleen mielenkiintoisen kirjoituksen, jossa käsiteltiin erään kristillisen liiton kansanedustajan eräälle opiskelijalle esittämää vaatimusta siitä, että tämän pitäisi maksaa vuokra, joka ylittää valtioneuvoston vahvistaman kohtuuhintataulukon tuntuvasti. Mikäli en muista väärin, kyseinen kansanedustaja oli kristillisen liiton äskeisen puheenvuoron käyttänyt Moilanen. Jos muistan väärin, pyydän, että ed. Moilanen korjaa minua. Haluan kysyä:

Millä tavalla on kristillisen moraalin kanssa sopusoinnussa se, että valtioneuvoston kohtuuhintataulukon vahvistamat vuokrat jätetään huomioon ottamatta ja halutaan periä ylivuokria sellaisessa hätätilassa olevilta henkilöiltä kuten opiskelijoilta? Ymmärsin, että samaisen artikkelin mukaan sen jälkeen, kun asianomainen opiskelija oli muistuttanut asianomaista kansanedustajaa kohtuuhintataulukosta, oli yhteisymmärryksessä löydetty sellainen vuokra, joka oli sopusoinnussa lain ja asetusten kanssa.

Onko ed. Moilanen nyt omassa asiassaan liikkeellä? Kysynkin: Omistaako ed. Moilanen ja kuinka monta vuokra-asuntoa ja puollatteko te tästä syystä vuokrasääntelyn purkamista?

Ed. T u o m i o j a : Herra puhemies! Ed. Lehtisellä on mielenkiintoinen käsitys markkinoiden toiminnasta rakennusmaamaksun osalta, kun hän käsittelee sitä asumiskustannuksia nostavana tekijänä. Nythän on niin, että jos jokin vero säädetään, se vaikuttaa jossain suhteessa riippuen kysynnästä ja tarjonnasta ja joustoista joko tarjontaan tai kysyntään ja myös jossain määrin hintaan ja siihen, kuka sen hinnan maksaa, onko se kuluttaja vai pienentääkö se tuottajan voittoja.

Silloin kun on kysymys maasta, jonka määrä on täsmälleen todettu, ja tässä tapauksessa vielä rakennusmaasta, joka ei ole spekulatiivinen kohde, kun se on valmiiksi kaavoitettua ja rakennuskelpoista, tällaista vaikutusta ei tietenkään ole. Jos tällainen vaikutus olisi ja tämä menisi asuntojen hintoihin, silloinhan loogisesti ottaen jo nyt ilman tällaista rakennusmaamaksua kaikki myyjät, kaikki rakennusliikkeet, perisivät vähintäänkin tämän verran korkeampaa hintaa, koska markkinat sen kerran sietävät.

Näinhän markkinat eivät kuitenkaan toimi silloin, kun on kysymys maasta ja siihen verrattavista tuotannontekijöistä. Rakennusmaamaksun tarkoitushan on nimenomaan saada tuotannon kohteeksi maata, jonka rakentamisedellytykset ovat olemassa. Maksulta nimenomaan vältytään silloin, kun maa rakennetaan. Tästäkään syystä se ei voi olla itse asiassa muuta kuin tarjontaa lisäämässä ja sitä kautta vaikuttamassa hintoja alentavasti.

Se, että tässä suhdannetilanteessa on perusteltua tästä tilapäisesti luopua, on toinen asia ja sitä ei kukaan ole täällä asettanut kyseenalaiseksi. Mutta kyllä peruskäsitteiden markkinoiden toiminnasta pitäisi olla paremmin tiedossa.

Ed. M o i l a n e n : Herra puhemies! Kellekään ei kuulu, onko minulla vuokra-asuntoja vai ei, mutta voin todeta, että minulla ei ole ollut asuntoja vuokralla eikä ole nyt. Juttu oli Ylioppilaslehdessä. Juttu oli virheellinen, ja samoin sekin oli virheellistä, miten ed. Laakso oli sen jutun lukenut.

Olen kirjoittajalle oikaissut nämä tiedot ja todennut, että en tiedä, oliko se tahallisesti vai tahattomasti kirjoitettu, mutta hän tietää nyt, että se osui virheelliseen kohteeseen. Siinä jutussa mm. todettiin, että olen avioliitossa, mikä ei sekään pitänyt paikkansa. Tämä oli se perusta, koska se henkilö, jota asia koski, oli saman niminen sukunimeltään. Siinä virheellisesti kirjoittaja oletti, että minulla on vuokralle annettu asunto. Minulla ei ollut eikä ole kyllä vieläkään.

Ministeri R u s a n e n : Arvoisa puhemies! Nyt ryöpsähtänyt keskustelu osoittaa ilmiselvästi sen, että asuminen on hyvin tärkeä ja keskeinen ja kaikkien kansanedustajien sydäntä lähellä oleva kysymys, ja miksi ei olisi, kun kaikki ovat luvanneet tämän kysymyksen hoitaa. Se, että tällaisesta yhdestä pykälästä, joka liittyy raken-

nusmaamaksun yhden kohdan korjaamiseen, aiheutuu näin laaja-alainen asuntopoliittinen keskustelu, mielestämme on tukemassa sitä ajatusta, että nyt on korkea aika jotakin tehdä.

Tämä asiahan liittyy tietenkin maan hankintaan ja yhdyn mm. ed. P. Leppäsen ja monien muitten näkemyksiin siitä, että maan hankinnan, kaavoittamisen ja tonttijakamisen avaimet ovat kunnanvaltuustojen käsissä. Valtion tai eduskunnankin mahdollisuudet hoitaa tätä kysymystä ovat varsin puutteelliset. Väitän, että jos niihin mennään, niin ne eivät ainakaan ole oikeudenmukaisia, vaan johonkin suhdannetilanteeseen soveltuvia: verovapaata maanmyyntiä kunnalle tai vastaavan tyyppisiä toimia, korkotukimallien luomista, jotka ehkä vielä eri puolilla maata eri tavalla kohdennettuinakin ovat epäoikeudenmukaisia.

Mutta mitä tulee pääkaupunkiseutuun ja sen ympäristöön, niin tiedetään ja sehän on selvää, että täällä on ollut ja on edelleenkin pulaa aravarakentamiseen sopivista ja kelpaavista tonteista. Toisaalta tässä tilanteessa rakennusliikkeillä työkanta on viime aikoina vähentynyt, mutta tiedetään, että niillä ilmeisesti on ainakin jonkin verran aravarakentamiseen soveltuvaa tonttimaata omistuksessa. Näin ollen on perusteltua ja järkevää, että niiden kanssa pyritään sopimuksiin, niin kuin tietääkseni on tapahtunutkin, ja erityisesti siitä syystä, että tässä asuntopoliittisessa tilanteessa ja laskusuhdanteessa kiinnostus aravatuotantoa kohtaan on herännyt.

Kun vielä muutama vuosi sitten viranomaisten piti lähes pakottaa yrityksiä aravatuotantoon, niin nyt yritykset, ja olen ymmärtänyt, että myös edustajat tässä salissa haluavat pakottaa valtiota lisäämään aravatuotantoa budjettivajeen ja valtion velanoton kasvun uhallakin. Kysymys on tietenkin tältä osin vielä eduskunnan käsissä, ja asiaan liittyvät hallituksen ratkaisut on tulkittava sitä säästöbudjettia vasten, joka budjettiriihessä kesän aikana tehtiin.

Mitä tulee — jos ihan lyhyesti tämän asian ulkopuolella saan todeta — ensi vuoden budjetin tuotantomääriin ja siihen liittyviin argumentteihin ja arviointeihin, on tietysti todettava, että meillä jo tällä kertaa valtakunnassa on pari miljoonaa asuntoa. Niistä noin neljännes eli 500 000 on vuokra-asuntoja ja näistä noin puolet eli 250 000 ehkä kolmen neljän viime vuosikymmenen aikana tehtyjä aravavuokra-asuntoja.

Kysymys on siitä, miten saadaan lisää tarjontaa, kun vuosikausien uustuotannolla ei ole ongelmaa ratkaistu. (Ed. Seppänen: Lisätään!) — Aivan oikein, lisätään. — Mutta kun on selkeästi nähty, että vaikka siihen poltettaisiin rahaa, homma ei hoidu. On keksittävä joitakin muita keinoja. Sen takia olemme päätyneet siihen, että kohdennetaan rahat toisin ja otetaan käyttöön se olemassa oleva asuntokanta, josta täällä useat edustajat ovat todenneet.

Mutta kun tämä asia eli vuokrasääntelyn korjaaminen, sen hallittu purkaminen, on vielä valmisteilla ja kun kaikilla näyttää jo olevan valmiit kannat tässäkin salissa, pyytäisin nyt kuitenkin edustajia odottamaan pari viikkoa, jolloin laki saadaan tänne käsittelyyn. Käydään sitten perusteellisesti läpi ne edut, haitat ja näkökohdat, mitä siihen liittyy. Kysymykset ja väitteet, että esimerkiksi irtisanomissuojaa oltaisiin purkamassa, minusta ovat perusteettomia, koska ei kukaan teistä vielä tiedä, mitä esitys tulee pitämään sisällään. (Ed. Seppänen: Kyllä se tiedetään!) Ei tällaisia perusteettomia väitteitä täällä pidä heittää, vaan odotetaan rauhassa. Voin vakuuttaa teille, että sääntelyn purkamisen yhteydessä ei irtisanomissuojaa pureta. Jos sitä vähän muutetaan, siihen sisältyy kummallekin osapuolelle myönteisiä ja kielteisiä näkökohtia, niin kuin tällaisessa kompromissilainsäädännössä yleensäkin.

Mitä tulee vielä viimeiseksi ed. Seppäsen väitteeseen asunnottomista, se on varmaan ihan oikein, vaikka meillä on hirveän huonot tilastointimahdollisuudet selvittää, ketkä niitä asunnottomia ovat. Haluan kuitenkin sanoa, että siinäkin suhteessa vaikka kuinka monta kymmentä miljoonaa käyttämättömiä varoja on olemassa, joita kunnat eivät ole halunneet käyttää hankintoihin asunnottomille tai muille väliinputoajille; siis rahaa on tarjottu. Kyllä sitä syytä täytyy etsiä muistakin kuin tämän salin päättäjistä näissä kysymyksissä.

Ed. L a a k s o : Herra puhemies! Olen tyytyväinen siitä, että esittämääni kysymykseen sain vastauksen, joka vastaus suoraan sanoen ei kyllä minua tyydytä. Ylioppilaslehden artikkeli oli hyvin mielenkiintoinen. Siinähän kerrottiin, että asianomainen vuokraaja oli aikaisemmista vaalikuvista tunnistanut keskustelukumppaninsa kansanedustaja Moilaseksi. Mutta mikäli asianlaita on, niin kuin ed. Moilanen sanoi, uskon häntä.

Puuttuisin vielä rakentamattomaan käyttämättömään rakennusoikeuteen. Viittasin siihen, että Vantaalla on kymmeniätuhansia kerrosneliömetrejä rakentamatonta oikeutta. Sain juuri

tiedon, että Vantaalla on 2,4 miljoonaa kerrosneliömetriä käyttämätöntä rakennusoikeutta, josta ainakin miljoona kerrosneliömetriä voitaisiin ottaa heti käyttöön, mikäli suurrakennuttajat niin tekisivät. Mutta ne eivät tee näin, koska maa joka makaa, rakennusoikeus joka makaa, odottaa parempia päiviä ja itse asiassa poikii rakennuttajille suurempia tuloja. Kysymys on sellaisest keinottelusta, johon mielestäni hallituksen pitäisi lainsäädännöllisin keinoin puuttua.

Ed. Seppänen: Herra puhemies! Mielestäni tämä luku asettaa Espoon kaupungin vielä ongelmallisempaan asemaan, kuin olen tähän asti esittänyt. Nimittäin jos Vantaalla on 2,4 miljoonaa kerrosneliömetriä kaavoitettua asuntorakentamisoikeutta, Espoossahan ei ole kuin muutama satatuhatta. Siis espoolaiset ovat hoitaneet tämänkin kysymyksen pääkaupunkiseudulla huonosti eivätkä ole pystyneet edes rakennusliikkeiden kanssa, joiden kanssa kokoomus perinteisesti tuntuu hoitavan asioita, pääsemään tilanteeseen, jossa heillä olisi käytettävissä espoolaista raakarakennusmaata ja kaavoitettua maata tällaisiin tarkoituksiin. Eli kyllä tältä osin Espoo on pääkaupunkiseudun häpeätahra, ja Espoon kokoomus ilmeisesti mitä suurimmassa määrin kantaa vastuun siitä, että Espoo tällainen häpeätahra pääkaupunkiseudulla on.

Toivoisinkin, että Vantaan kokemuksesta ruvettaisiin Espoossa ottamaan oppia. Me eduskunnassa, jos tämä asia ei muuten järjesty, säätäisimme rakennusliikkeille semmoisen rakennusmaamaksun, joka tähän asti on kohdistunut myös rintamamiesveteraaneihin ja pieniin ihmisiin hyvinkin ankarasti. Säätäisimme rakennusmaamaksun, jolla rakennusliikkeet pakotettaisiin ottamaan käyttöön se maa

vielä suuremmilla sanktioilla, kuin on käsillä olevassa lakiesityksessä. Emme me voi luopua siitä mahdollisuudesta, että rakennusliikkeitä pakotetaan, jos Espoon kokoomus ei halua millään muulla tavalla turvata pääkaupunkiseudulla raakamaan saantia.

Ed. Särkijärvi: Herra puhemies! Luku, jonka ed. Laakso esitti, oli siitä tutkimuksesta, johon ed. Tuomioja aikaisemmin viittasi ja jota hän kutsui nollatutkimukseksi. Se on ehkä hiukan enemmän kuin nolla. Minä pidän sitä ainakin Espoon osalta aika oikeaan osuneena, ja Espoon luvut ovat suunnilleen samanlaiset kuin Vantaan tutkimuksen mukaan. Ed. Seppäsen 100 000 kerrosneliömetriä taas oli jostain aivan taivaansinestä tempaistu.

Luvuissahan on ns. vaikeasti toteutettavissa oleva rakennusoikeus mukana, eli silloin kun vanhaa pientaloaluetta kaavoitetaan, sinne annetaan tasainen rakennusoikeus, tietystikään siellä ei ole rakennettu kaikkea. Esimerkiksi tavallinen rintamamiestontti on rakennettu yleensä tehokkuudella 0,05, mutta 0,2 on todennäköisesti se, mitä sinne kaavoituksessa on tullut. 75 prosenttia rakennusoikeudesta jää tilastoihin toteutumattomana. Se saa aikaan muistaakseni sekä Espoossa että Vantaalla toista miljoonaa kerrosneliömetriä.

Ed. Seppänen: Herra puhemies! Kun ed. Särkijärvi esitti, että minä olisin temmannut tuulesta lukuja, minä kerron lähteeni: Helsingin Sanomat keskiviikkona 17. heinäkuuta 1991 sanoi, että Espoossa on rakennusliikkeellä kaavoitettua tonttimaata satojatuhansia kerrosneliömetrejä. Tämä on lähteeni. Ei minusta Helsingin Sanomat ole nykyisin kovin luotettava lähde. Sehän on ruvennut enemmänkin tekemään omaa politiikkaa erilaisissa puheenjohtajakysymyksissä ja EY-kysymyksissä sekä yya-kysymyksissä kuin heijastelemaan mielipiteitä, joita maassamme esiintyy. Tässä mielessä tietysti Helsingin Sanomien todistusvoima lähteenä huononee päivä päivältä. Mutta kuitenkin tämä on se lähde. Minusta ed. Särkijärvi voi tulevaisuudessa käyttää synonyymiä "tuulesta temmattu" Helsingin Sanomien kirjoittamaan.

Yleiskeskustelu julistetaan päättyneeksi.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta 15 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

4) Ehdotus laiksi Sveitsin kanssa tehdyn sveitsiläisten juustojen tuontia koskevan pöytäkirjan eräiden määräysten hyväksymisestä

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 45
Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 1

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 1.

Keskustelu:

Ed. Haavisto: Arvoisa puhemies! Puutun mitättömän pieneltä kuulostavaan asiaan: juustojen tuontiin Sveitsistä Suomeen. Mutta kun eduskunta kaikessa viisaudessaan tällaisistakin asioista päättää, niin puhutaan nyt sitten tästäkin.

Tämä on mielestäni hyvä osoitus maatalouspolitiikan tilkkutäkistä, jota eduskunta joutuu käsittelemään. En puhu nyt sveitsiläisistä juustoista kulinaarisesta näkökulmasta, vaan nimenomaan päätöksenteon pohjaksi tarjottujen tietojen valossa.

Sopimushan pitää sisällään ajatuksen, että Sveitsistä voi tuoda Suomeen 100 tonnia juustoja vuodessa ja Suomi suostuu alentamaan juustojen tuontimaksuja juustolajista riippuen eri määrän. Pöytäkirjassa, joka nyt vahvistetaan, Sveitsin viranomaiset sitoutuvat siihen, että Sveitsi tulee pitämään yllä juuston tuonnissa Suomeen "sellaista hintatasoa, ettei siitä aiheudu mitään häiriöitä Suomen markkinoille". Suomi siis suostuu sopimuksessa luopumaan osasta tuontimaksutulojaan ja Sveitsi sitoutuu myymään juustonsa sellaiseen ylihintaan suomalaisille kuluttajille, ettei suomalaisille markkinoille eli suomalaisille juustontuottajille aiheudu häiriöitä. Mikä on vastapalvelus tästä? Sveitsi ostaa vuosittain Suomesta maailmanmarkkinahintaa korkeampaan hintaan mm. voita, kananmunia ja viljaa.

En ota kantaa siihen, onko järjestely hyvä vai huono, koska mielestäni eduskunnalla ei ole mitään edellytyksiä ottaa annettujen tietojen pohjalta kantaa tähän. Edes hallituksen yksityiskohtaiset perustelut eivät sisällä ainuttakaan lukua, ei siis ainuttakaan numeroa, ei ainuttakaan markkamäärää siitä, kuinka paljon ekstraa sveitsiläisten juustojen hinnassa Suomessa on. Ei tietoa siitä, kuinka paljon maatalouden vientitukea arvioidaan säästyvän, kun Sveitsi ostaa suomalaista voita ylihintaan. Emme siis tee minkään rationaalisten lukujen, tietojen, tilastojen tai faktojen pohjalta tätä päätöstä. Myöskään suomalaisen kuluttajan näkökulmaan ei missään kohdassa viitata sanallakaan, mitä suomalaiselle kuluttajalle sopimus ja tämän tyyppiset sopimukset merkitsevät. Kun puhutaan elintarvikkeiden hinnoista, olisi kohtuullista ilmoittaa, mitä mikin tämän tyyppinen sopimus elintarvikkeiden hinnoissa Suomessa merkitsee.

Tietoja ei myöskään ulkoasiainvaliokunnassa ollut asiantuntija, lähetystöneuvos Jukka Nysten ulkoministeriöstä valiokunnalle antanut.

Kun eduskunta nyt hyväksyy vuosi sitten joulukuussa tehdyn pöytäkirjan, ei päätöksenteon pohjaksi ole mielestäni riittävää fakta-aineistoa, jonka pohjalta rationaalinen päätöksenteko olisi mahdollista. Ihmettelen tämän kaltaista asioiden valmistelua ja käsittelyä. Ensinnäkin on yhdeksän kuukauden viive ja sitten näin heikot tiedot eduskunnan päätöksenteon pohjaksi. Nähdäkseni eduskunta tekee päätöksen kysymyksessä täysin sokkona ja se ei lupaa kovin hyvää tulevaltakaan maatalouspoliittiselta päätöksenteolta.

Ed. Nikula: Arvoisa puhemies! Asia on todella sinänsä pieni, jos 100 tonnia juustoja levitetään kaikkien suomalaisten pöytään. Tämä on, niin kuin ed. Haavisto totesi, erittäin tärkeä ikkuna suomalaiseen elintarvike- ja elintarvikkeiden vientipolitiikkaan ja myös tapaan, millä ruuan hintaan vaikuttavaan kilpailuun suhtaudutaan.

Muistamme hyvin Ranskan entiseltä presidentiltä Charles de Gaullelta ajatuksen, että on mahdotonta hallita maata, jossa on 300 erilaista juustoa (Ed. Eduskunnasta: 400!) — Hyvä! Se on vielä mahdottomampi. — Ajatus tuntuu ainakin meidän hallituksellamme olleen erittäin hyvin mielessään, koska käsiteltävänä olevasta hallituksen esityksestä liitteineen ilmenee oikeastaan aika karmaisevalla tavalla, miten hallitus päättäväisesti pyrkii pitämään Suomen yhden juuston maana. Meillä juustojen kuoret ja jossain määrin jopa sinänsä kalliit hinnat kyllä vaihtelevat, mutta maku on sitäkin samanlaisempi. Kuoret ja värit, niin kuin hyvin muistamme, tuovat mieleen hälytysvalot. Se on tietysti aivan oikein, koska hälytysvilkku on syytä kääntää päälle, kun katsoo, miten hallitus aikoo hoitaa juustojen tuontia Sveitsistä tähän yhden juuston maahan.

Kuudetta vuotta kiintiöidään juuston tuonti yhdestä maailman parhaita valmistajamaita 100 tonniin vuodessa. Se pitää muuttaa grammoiksi, ennen kuin voidaan laskea, mitä koko vuotuinen tuontimäärä merkitsee maamme asukasta kohden arkikäytössä. Tällaisen määrän syö hallitus jo iltakoulussaan varsinkin, kun muistetaan, että siellä on hallituspuolueiden eduskuntaryhmien edustajat mukana.

Käsiteltävänä oleva sopimus on kyllä parempi kuin 1980-luvun alkupuolella tehdyt. Silloin nimittäin tuontimaksualennus myönnettiin ilmeisesti tasapuolisuuden nimissä vain yhden tuontinimikkeen osalta. Nyt tätä rajoitusta ei

ole, mutta se on ainoa rajoittava ehto, joka sopimuksesta puuttuu. Määrällinen rajoitus pysyy samana hamaan tulevaisuuteen, koska järjestelyn määräaikaisuudesta esityksen mukaan luovutaan.

Eikä tässä kyllin. Yhden juuston maassa ei tietenkään sovi päästää hintakilpailua irti. Ed. Haavisto jo siteerasi tätä koskevia lausuntoja ja lausumia. Hallituksen esitykseen liittyy Sveitsin ja Suomen välinen neuvottelupöytäkirja, ja siitä voidaan lukea sinänsä avomielinen lausunto suomalaisen ulkopolitiikan ja ulkomaankauppapolitiikan saavutuksista. Siteeraan sopimusta: "Sveitsiläinen osapuoli vahvistaa, että Sveitsin viranomaiset ovat valmiit yhteistyöhön Suomen viranomaisten kanssa ylläpitääkseen juuston viennissä Sveitsistä Suomeen sellaista hintatasoa, että siitä ei aiheudu häiriöitä Suomen markkinoille." Perustelujen mukaan tällä nimenomaan varmistetaan, ettei kotimainen juuston tuotanto tuonnista huolimatta menetä asemiaan. Tuontijuusto ei siis saa vaikuttaa kotimaiseen hintatasoon, oli se kuinka kohtuuton tahansa ja oli se kuinka hyvin tahansa hinta- ja laatukilpailulla laskettavissa.

Käsiteltävänä olevan esityksen perusteella Suomeen tuotavan juuston määrä on lähes häviävän pieni verrattuna maamme meijereiden koko juuston tuotantoon. Viimeisin virallinen tilasto, jonka olen saanut käsiini, on vuodelta 1988. Silloin meijereissämme valmistettiin juustoa 82 308 tonnia eli melkein kymmenen kertaa enemmän kuin nyt ehdotetaan tuotavaksi. Tuotanto on sitä paitsi vuosittain jatkuvasti kasvanut, mikä osoittaa, että juustoille on maassamme kysyntää. Hintojen ei vain anneta joustaa kysynnän mukaisesti.

Arvoisa puhemies! Näinkin pieni kilpailutekijä halutaan nyt eliminoida. Minusta Suomen valtion arvovallan mukaista ei ole tällainen keplottelu. Suomalaiselle kuluttajalle se on suorastaan vahingollista. On siis hyvä syy kysyä, kenen asialla hallitus on, kun se tarjoaa tällaista rajoitusesitystä hyväksyttäväksi. Mutta mitä me saisimme, jos se nyt hylättäisiin? Emme sitäkään vähää hyvää, muutamaa grammaa juustoa maamme asukasta kohden päivässä, joka tämän esityksen mukaan tuotaisiin. Siksi en halua esittää sopimusta hylättäväksi, koska se tuo edes pienen muutoksen siemenen tähän yhden juuston maahan ja kertoo meille, kuinka tärkeätä on saada aikaan kilpailua myös elintarvikkeiden hinnoittelussa.

On selvää, että tällaisen hintakilpailua rajoittavat määräykset tulevat kaadettavaksi mahdollisimman pian, jolleivät ne häviä itsestään. Minusta eduskunta tämän esityksen käsittelyssä voi tätä kaatamista hyvin omilla lausumillaan vahvistaa. Haluamme, arvoisa puhemies, antaa kaikkien juustojen tuoksua.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

5) Ehdotus laiksi vaarallisten jätteiden maan rajan ylittävien siirtojen ja käsittelyn valvontaa koskevan Baselin yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 42
Ympäristövaliokunnan mietintö n:o 3

T o i n e n v a r a p u h e m i e s: Käsittelyn pohjana on ympäristövaliokunnan mietintö n:o 3.

Samalla sallitaan keskustelu myös päiväjärjestyksen 6) asiasta.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

6) Ehdotus laiksi jätehuoltolain muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 47
Ympäristövaliokunnan mietintö n:o 4

T o i n e n v a r a p u h e m i e s: Käsittelyn pohjana on ympäristövaliokunnan mietintö n:o 4.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

7) Hallituksen esitys n:o 98 muutoksista vuoden 1991 tulo- ja menoarvioon

Valiokuntaan lähettäminen

T o i n e n v a r a p u h e m i e s: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin valtiovarainvaliokuntaan.

Samalla sallitaan keskustelu myös päiväjärjestyksen 8) asiasta.

Keskustelu:

Ed. Pulliainen: Arvoisa puhemies! Koska eduskunnassa on nyt suhteellisen vähän edustajia läsnä keskustelemaan näin tärkeästä asiasta, ehdotan, että asia jätettäisiin pöydälle ensi tiistaina pidettävään täysistuntoon.

Toinen varapuhemies: Koska asiaa ei ole yksimielisesti voitu lähettää valiokuntaan, on se jäävä pöydälle. Kehotan seuraavia puhujia käyttämään puheenvuoron pöydällepanon ajasta.

Keskustelu pöydällepanosta julistetaan päättyneeksi.

Toinen varapuhemies: Keskustelussa on ed. Pulliainen ehdottanut, että asia pantaisiin pöydälle ensi tiistain täysistuntoon.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Ed. Pulliaisen ehdotus hyväksytään ja asia pannaan pöydälle ensi tiistain täysistuntoon.

8) Hallituksen esitys n:o 99 toisten lisävaltuuksien antamisesta valtioneuvostolle lainanottoon vuoden 1991 aikana

lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti valtiovarainvaliokuntaan.

9) Hallituksen esitys n:o 90 laiksi valtion pelastusoppilaitoksesta

Valiokuntaan lähettäminen

Toinen varapuhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin hallintovaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. Tykkyläinen: Arvoisa puhemies! Olemme jälleen käsittelemässä hallituksen esitystä eduskunnalle laiksi valtion pelastusoppilaitoksesta. Tätä asiaa on käsitelty useampaan otteeseen eduskunnassa, ja sen historiaan liittyy hyvin monia tekijöitä. Jo vuonna 1985 sisäasiainministeriö asetti työryhmän selvittämään pelastushallinnon koulutuksen kehittämistä ja siihen liittyviä perussuunnitelmia. Vuonna 1986 maaliskuussa työryhmä sai aikaan esityksen, joka sittemmin käsiteltiin myös lisäbudjetin yhteydessä.

Tällöin Kuopio valittiin keskeiseksi kohteeksi, jolle myönnettiin koulutusmahdollisuus. Kuopio on rahoittanut nyt rakennushankkeet ja on myös valmistautunut kehittämään koulutusta. Siihen meillä kaupunkina on kaikki mahdollisuudet. Meidän tulee muistaa myös, että Kuopiossa sijaitsee sairaanhoito-oppilaitos, jossa voidaan järjestää sairaankuljetuskoulutusta. Lisäksi paikkakunnallamme on teknillinen oppilaitos ja nykyaikainen paloasema, jotka ovat varmasti elinehto uudelle oppilaitokselle. Väheksyä ei myöskään sovi sitä toiminnallista panosta, minkä koulutusyksikkö tulee saamaan meillä Pohjoismaiden suurimman ammattioppilaitoksen, yliopiston, yliopistollisen keskussairaalan ja kansanterveyslaitoksien kautta.

Tänään käydään keskustelua siitä, voidaanko koulutusyksikköä laajentaa. Kun olemme erittäin vaikeassa taloudellisessa tilanteessa maassamme, niin toivoisin, ettemme hajottaisi uusia koulutusyksikköjä muualle, jotta me emme joutuisi varaamaan valtion rahoitusta uusiin rakennushankkeisiin. Kuopiossahan ovat jo valmiit rakennushankkeet olemassa.

Herra puhemies! Esitänkin, että valiokunta tämän ottaa huomioon, kun se käsittelee lakia valtion pelastusoppilaitoksista ja käy keskustelua siitä, minne sijoitetaan päällystön ja koko pelastusalan johtajiston koulutus. Toivoisin, että koulutus voitaisiin siirtää Kuopioon pelastuskoulun yhteyteen perustettavaan yksikköön.

Ed. Laakso: Herra puhemies! Kysymys valtion pelastusopiston sijoituksesta on ongelmallinen. Olisin toivonut, että ed. Tykkyläinen olisi myös sivunnut näitä ongelmia.

Näin siksi, että kysymys on asiasta, jonka eduskunta on jo vuonna 1988 päättänyt. Päätöksen mukaan Valtion pelastusopisto sijoitetaan Lohjalle ja Pelastuskoulu Kuopioon. Tällainen on siis eduskunnan aiempi, vuonna 1988 hyväksymä päätös.

Budjettiriihessä nousi esille ajatus siirtää, sekä Pelastusopisto että Pelastuskoulu Kuopioon. Luonnollisesti Kuopio on tehnyt kovasti työtä oman esityksensä puolesta. Ymmärsin, että samalla asialla oli myös ed. Tykkyläinen.

Kuitenkin on perustellut syyt siihen, että aikaisemmasta eduskunnan päätöksestä pidetään kiinni. Luulen, että sekä Lohja että Kuopio voivat olla tyytyväisiä, koska molemmat pääsevät silloin osalliseksi pelastuskoulutuksen hajasijoituksesta.

Ed. Liikkanen: Arvoisa puhemies! Hallintovaliokunta on tänään kuullut asiantuntijoita pelastusoppilaitoksen sijoittamisesta. Itselleni jäi se kuva, että eduskunnan aikaisemmin tekemän päätöksen johdosta on tehty valmisteluja hyvin pitkälle. Tilanne tuntuu olevan se, että myös monet perheet ovat tehneet omia johtopäätöksiään ja valmistelujaan. Uskon, että Suomessa on paljon paikkoja, jotka pystyvät perustelemaan, että laitos pitäisi sinne siirtää. Mielestäni tärkeintä tällä hetkellä olisi se, että päätös tehtäisiin hyvin nopeasti. Jos tämä tilanne jatkuu, se luo epävarmuutta ja tällä lailla monet valmistelut jopa kiinteistöjen hankinnat, menevät hukkaan. Toivon nimenomaan hyvin nopeaa ratkaisua.

Ed. Tykkyläinen: Arvoisa puhemies! Ed. Liikkaselle totean, että on pitkä aika siitä, kun ryhdyttiin tekemään suunnitelmia. Jo vuonna 1982 valmistuivat ensimmäiset suunnitelmat ja vuonna 1985 seuraavat, joten nyt on jo aika tehdä ratkaisevia päätöksiä.

Ed. Laakso totesi, että asiassa on ongelmia, koska useat paikkakunnat ovat valmistautuneet ottamaan oppilaitokset. Kun tiedetään, että monilla paikkakunnilla on vaikea työllisyystilanne, ymmärrän myös ed. Laakson esitystä. Toivon kuitenkin, että voisimme päätyä kaikkein parhaimpaan ratkaisuun niin, että oppilaitos saataisiin sille paikkakunnalle, missä se parhaiten voisi myös palvella opiskelijoita ja työntekijöitä.

Ed. Kautto: Arvoisa puhemies! Mielestäni käytetyissä puheenvuoroissa tulee selkeästi esiin se, että tätä asiaa ratkaistaessa pitää muistaa, mitä aiemmin on päätetty. Todella tilanne on se, että monet perheet ovat tehneet ratkaisujaan jo vanhalta pohjalta. Muutos varmasti aiheuttaisi monenlaisia vaikeuksia.

Jos työllisyystilanteeseen vedotaan, niin tällä hetkellä ei ole paikkaa, missä ei siihen voitaisi vedota. Eli sen suhteen ovat kaikki paikkakunnat tasa-arvoisessa asemassa.

Ymmärrän hyvin sen, että jokainen meistä tietysti katsoo oma lääninsä aluetta parhaana mahdollisena vaihtoehtona. Niin tietysti katson minäkin, että Uudenmaan lääni ja Lohja olisi oppilaitokselle oikea paikka.

Toivon, että asian jatkokäsittelyssä kuitenkin pysyttäisiin todella ottamaan myös huomioon tehtyjä aiempia päätöksiä ja inhimillisiä arvoja.

Ed. Viljanen: Herra puhemies! Olen myös sitä mieltä, että aikaisempia eduskunnan päätöksiä tulisi tarkastella. Niiden päätösten perusteella kannatan myös sijoittamista Lohjalle. Siellä on myös tehty alustavia valmisteluja ja melko pitkällekin meneviä uhrauksia tämän asian hoitamiseksi.

Ed. Vistbacka: Herra puhemies! Vaikka olen jo edellisen kauden työskennellyt tässä talossa ja nyt uusi kausi on alussa, niin joskus ihmetyttää: Valtio ja eduskunta tekevät päätöksiä, ja sen perusteella ihmiset luottavat siihen, että päätösten mukaisesti toimitaan. Tehdään suunnitelmia ja muita vastaavia. Tuntuu täysin käsittämättömältä, että ykskaks tulevat uudet esitykset. Eikö se ole rahan tuhlausta jos mikä, että tehdään suunnitelmia ja valmistellaan? Ihmiset suunnittelevat omaa elämäänsä sen mukaisesti, mutta ykskaks tulee uusia ehdotuksia. Mielestäni pitäisi kunnioittaa niitä päätöksiä, joita tässä talossa on tehty.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään hallintovaliokuntaan.

Lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti

valtiovarainvaliokuntaan

10) Hallituksen esitys n:o 91 laiksi valtion tuloja menoarviosta annetun lain 19 §:n muuttamisesta

ulkoasiainvaliokuntaan

11) Hallituksen esitys n:o 89 Tshekkoslovakian kanssa kaupan esteiden vastavuoroisesta poistamisesta tehdyn sopimuksen muuttamista koskevan Tshekin ja Slovakian liittotasavallan kanssa tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä

12) Hallituksen esitys n:o 93 laiksi ulkomaanedustuksen virkamiesten puolisoille maksettavasta erityiskorvauksesta annetun lain muuttamisesta

valtiovarainvaliokuntaan

13) Hallituksen esitys n:o 94 laiksi aluevaihdosta valtion ja Helsingin kaupungin välillä

sosiaali- ja terveysvaliokuntaan

14) Ed. Kohijoen ym. lakialoite n:o 67 laiksi sotilasvammalain 16 §:n muuttamisesta

---

15) Ed. Pykäläisen ym. lakialoite n:o 68 laiksi tieliikennelain 8 ja 86 §:n muuttamisesta

Valiokuntaan lähettäminen

Toinen varapuhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin liikennevaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. Nikula: Arvoisa puhemies! Pyydän, että asia pantaisiin pöydälle ensi perjantain täysistuntoon.

Toinen varapuhemies: Koska asiaa ei ole yksimielisesti voitu lähettää valiokuntaan, on se jäävä pöydälle. Kehotan seuraavia puhujia käyttämään puheenvuoron pöydällepanon ajasta.

Keskustelu pöydällepanosta julistetaan päättyneeksi.

Toinen varapuhemies: Keskustelussa on ed. Nikula ehdottanut, että asia pantaisiin pöydälle ensi perjantain täysistuntoon.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Ed. Nikulan ehdotus hyväksytään ja asia pannaan pöydälle ensi perjantain täysistuntoon.

16) Ed. U. Anttilan ym. lakialoite n:o 69 laiksi tieliikennelain 14 ja 32 §:n muuttamisesta

Valiokuntaan lähettäminen

Toinen varapuhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin liikennevaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. Nikula: Arvoisa puhemies! Pyydän, että asia pantaisiin pöydälle ensi perjantain täysistuntoon.

Toinen varapuhemies: Koska asiaa ei ole yksimielisesti voitu lähettää valiokuntaan, on se jäävä pöydälle. Kehotan seuraavia puhujia käyttämään puheenvuoron pöydällepanon ajasta.

Keskustelu pöydällepanosta julistetaan päättyneeksi.

Toinen varapuhemies: Keskustelussa on ed. Nikula ehdottanut, että asia pantaisiin pöydälle ensi perjantain täysistuntoon.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Ed. Nikulan ehdotus hyväksytään ja asia pannaan pöydälle ensi perjantain täysistuntoon.

Pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan täysistuntoon

17) Hallintovaliokunnan mietintö n:o 2 (HE 43)

18) Hallintovaliokunnan mietintö n:o 3 (HE 48)

19) Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 2 (HE 25)

20) Sivistysvaliokunnan mietintö n:o 6 (K 5)

21) Talousvaliokunnan mietintö n:o 9 (HE 44)

Toinen varapuhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on ensi tiistaina kello 14.

Täysistunto lopetetaan kello 14.46.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Seppo Tiitinen